

# JADWIGA ŻENCZYKOWSKA

\* 3 II 1906, Aleksandrówka

† 16 II 1992, Szczytno



## Autobiografia<sup>1</sup>

Urodziłam się 3.II.1906 r. w Aleksandrówce pow. kaniowskiego, gub. Kijowskiej z matki Karoliny z Gorskich i ojca Władysława Śnieżko-Błockiego. Ukończyłam w Kijowie 3 klasy gimnazjum rosyjskiego i po odzyskaniu niepodległości wraz z rodziną w 1922 r. wróciliśmy do Polski. W Radomiu ukończyłam Seminarium Nauczycielskie w r. 1927. Od 16.X.1927 rozpoczęłam pracę zawodową w Szkole Powszechnej w Lipiu pow. Iłża. W r. 1928 wyszłam za mąż za nauczyciela Stanisława Żenczykowskiego i wspólnie pracowaliśmy w Stężarzycach pow. Włodzimierz Wołyński. Nie należałam do żadnych partii ani organizacji o charakterze politycznym, a jedynie do Związku Nauczycielstwa Polskiego[,]<sup>2</sup> do którego należę do chwili obecnej.

---

<sup>1</sup> Autobiografia powstała między 1979 (śmierć Stanisława Żenczykowskiego) a 1991 rokiem (śmierć syna, Wiktora Żenczykowskiego). Zachowuję pisownię oryginalną. Tu i dalej uzupełnienia w nawiasach kwadratowych oraz przypisy, jeśli nie zaznaczono inaczej, pochodzą ode mnie – G.O.

<sup>2</sup> Przynależność do ZNP od 1930 r.

Okres okupacji spędziłam wraz z rodziną[,] tj.] mężem i dwojgiem dzieci w Lato-wiczu pow. Mińsk-Mazowiecki. Władze okupacyjne Generalnej Guberni zwolniły mnie z pracy, podobnie jak i inne nauczycielki-mężatki. Pracował jedynie w polskiej szkole mój mąż.

Od 1.IX.1939 r. wspólnie z mężem oraz innymi nauczycielami miejscowymi i uciekinierami z Warszawy – zorganizowaliśmy w naszym własnym mieszkaniu tajne gimnazjum, oraz komplety nauki historii Polski i geografii Polski szkoły powszechnej. Tajne nauczanie funkcjonowało w naszym mieszkaniu przez właściwie okres całej okupacji[,] bo aż do 31.VIII[,] 1944 r. Nauczałam jęz. polskiego i geografii. Oczywiście zarówno nauczanie[,] jak i udzielanie lokalu mieszkalnego dla „kompletów” było całkowicie bezpłatne. Uczniowie oprócz „normalnych” zajęć szkolnych przechodzili do klas następnych[,] jak również zdawali maturę. Wszystkie oceny[,] jak również umiejscowienie uczniów w poszczególnych klasach, a także egzaminy dojrzałości zostały uhonorowane po wyzwoleniu przez władze oświatowe. Tajne nauczanie zorganizowaliśmy niemal zaraz na początku okupacji i pierwszego okupacyjnego roku szkolnego[,] kiedy jeszcze na naszym terenie nie działały żadne organizacje podziemne i do końca wojny nie było ono właściwie związane z żadną organizacją podziemną pomimo, że ludzie zarówno z AK[,] jak i GL byli słuchaczami na „kompletach”[,] jak również wspierali grono nauczycielskie moralnie[,] a czasami i materialnie[,] jako iż wszyscy nauczyciele cierpieli dotkliwą biedę. Ponadto przez cały okres okupacji prowadziłam zespół teatru amatorskiego[,] dla którego sama układałam teksty o treści patriotycznej, moje piosenki i wiersze krążyły w odpisach, a piosenki były śpiewane przez partyzantów i młodzież.

Od roku 1945 pracuję w Szczytnie jako nauczyciel do chwili odejścia na emeryturę w r. 1973. Od r. 1979 jestem wdową.

Syn mój Wiktor zamieszkuje w Szczecinie i od kilkunastu lat jest na rencie inwalidzkiej II grupy. Córka zamieszkuje w Szczytnie i jest zastępcą Prokuratora Rejonowego. Jestem odznaczona odznaką Zasłużony dla Warmii i Mazur<sup>3</sup> przyznaną mi w latach 70-tych, a ponadto kilka lat temu otrzymałam Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Zamieszkuje razem z córką i zięciem w domu[,] który stanowi naszą z mężem własność. Na utrzymaniu posiadam wnuczkę Ewę Żenczykowską[,] słuchaczkę Studium Nauczania Początkowego<sup>4</sup> w Szczytnie, którą wychowuję od 4 roku życia.

Jadwiga Żenczykowska  
zam. Szczytno[,] ul. Konopnickiej 64

---

<sup>3</sup> Poprawna nazwa odznaczenia: Zasłużonym dla Warmii i Mazur.

<sup>4</sup> Chodzi raczej o Studium Wychowania Przedszkolnego.

## Uzupełnienia

Jadwiga Żenczykowska z d. Śnieżko-Błocka, córka Władysława Śnieżko-Błockiego (1846–1912) i Karoliny Śnieżko-Błockiej z d. Gorskiej (1873–1959), urodziła się w sobotę 3 lutego 1906 roku w Aleksandrówce, dużym majątku rodzinnym należącym administracyjnie do powiatu kaniowskiego guberni kijowskiej, będącej wtedy częścią carskiej Rosji; obecnie Aleksandrówka znajduje się w granicach Ukrainy<sup>5</sup>. Ojciec pochodził ze starego polskiego rodu szlacheckiego Śnieżków herbu Leliwa. Jak wynika z danych rodowodowych sięgających XVI wieku, drugi człon nazwiska powstał od posiadłości Błota na Polesiu. Po kądzieli Jadwiga Śnieżko-Błocka miała korzenie tatarskie, ród wywodził się bowiem z książęcej linii Szahin bejów, a jej babka, Ludwika Florentyna Gorska (25 VIII 1841 – 1913), nosiła panieńskie nazwisko Sokół-Szahin (bej). Karolina Śnieżko-Błocka zajmowała się prowadzeniem domu i wychowaniem dzieci. Jadwiga była najmłodsza w rodzinie. Miała rodzeństwo: siostrę Wandę (1897–1955)<sup>6</sup> i brata Wiktora (1900–1970)<sup>7</sup>. W późniejszym okresie jej szwagierką zostanie Zofia Śnieżko-Błocka z d. Flak (1907–1969), szczycieńska nauczycielka i wieloletnia dyrektorka Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących (1953–1962).

Władysław Śnieżko-Błocki w 1863 roku, gdy miał zaledwie 17 lat, został zesłany na Syberię za udział w powstaniu styczniowym. Majątki Śnieżko-Błockich na Polesiu i Wołyniu zostały przez cara Aleksandra II Romanowa skonfiskowane. Władysławowi Śnieżko-Błockiemu udało się zbiec z Syberii i powrócić pod przybranym nazwiskiem Iosifa Gornicza (Иосиф Горнич). Szybko dorobił się sporego majątku, osiadł w Aleksandrówce, osiągał niemałe dochody z własnej gospodarki mlecznej i posiadanych szybów naftowych w Baku. Dzieciństwo Jadwigi Śnieżko-Błockiej upłynęło w spokoju i dostatku. Dzieci Państwa Śnieżko-Błockich pobierały nauki w domu. Ich korepetytorem od historii literatury rosyjskiej był Iosif Stiepanowicz (Иосиф Степанович); jego nazwisko nie figuruje w rodzinnych źródłach, zmarł na obczyźnie w USA. Lola Hahn uczyła języka niemieckiego, a Mademoiselle Moin – francuskiego, Paweł Pawłowicz zaś – fizyki i matematyki.

Jadwiga była wychowywana w duchu patriotycznym i czerpała bogato z rodzinnego ciepła. Ojciec zmarł nagle 15 sierpnia 1912 roku, gdy najmłodsza córka miała

---

<sup>5</sup> Szczegółne podziękowania kieruję do Pana Jarosława Jurczenki, wnuka Jadwigi Żenczykowskiej, który zechciał podzielić się ze mną unikatową wiedzą na temat swoich Dziadków, udostępnił fotograficzne archiwum rodzinne i pozwolił bez ograniczeń zwiedzać Ich szczycieńską Małą Aleksandrówkę – dom-muzeum Państwa Żenczykowskich przy ulicy Marii Konopnickiej 64 w Szczycie.

<sup>6</sup> Wanda Śnieżko-Błocka ukończyła medycynę w Kijowie. Była lekarzem wojskowym zajmującym się również stomatologią. Miała stopień majora WP. Po pierwszym mężu: Górewicz, po powtórny małżeństwie nosiła podwójne nazwisko: Górewicz-Poplewska. Została pochowana na Cmentarzu Stare Powązki (kwatery 103, rząd 4, nr grobu 1). Jej mężem był wszechstronny polski anatom profesor dr hab. Roman Poplewski (1894–1948).

<sup>7</sup> O Wiktorze Śnieżko-Błockim zob. biogram „Zofia Śnieżko-Błocka”.

zaledwie sześć lat. Rewolucja październikowa dotknęła bogatych ziemian z Aleksandrówki dotkliwie, pozbawiając majątku i wszelkich szans jego odzyskanie w przyszłości.

W „Świadectwie z urodzenia” Jadwigi Śnieżko-Błockiej wystawionym w kancelarii parafii Wolanów przez jej wuja, księdza proboszcza Stanisława Gorskiego (1878–1950)<sup>8</sup> 25 sierpnia 1926 roku napisano<sup>9</sup>:

Dnia dwudziestego piątego sierpnia tysiąc dziewięćset szustego roku w kościele Rokitnianskim powiatu Wasilkowskiego guberni Kijowskiej miejscowy proboszcz ksiądz Józef Ulanicki ochrzcił niemowlę imieniem Jadwiga córkę szlubnych małżonków Władysława i Karoliny z Górskich Śnieżko-Błockich urodzoną dnia trzeciego lutego tysiąc dziewięćset szustego roku we wsi Aleksandrowce powiatu Kaniowskiego guberni Kijowskiej. Rodzicami chrzestnymi byli: Julian Gorski i Ludwika Gorska, Walentyna Gorska i Konstanty Barkowski. Zgodność niniejszego świadectwa metrycznego z oryginałem przechowującym się w archiwum Kościoła Rokitnianskiego własnoręcznym podpisem i pieczęcią kościelną zatwierdzam.

Proboszcz parafii Wolanowskiej  
Ksiądz Stanisław Gorski

Jadwiga Śnieżko-Błocka po zakończeniu edukacji w warunkach domowych została zapisana do prestiżowego i postępowego w tamtym okresie 6-klasowego Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego w Kijowie prowadzonego przez Adelajdę Władimirowną Żekulinę (1866–1950). Znajdowało się ono przy ulicy Bolszoi Podwalnej 36. Później trafiła do Publicznej Szkoły Powszechnej w Rokitnie należącym do powiatu sarnieńskiego. Zachowało się świadectwo ukończenia przez nią klasy siódmej w roku szkolnym 1922/1923 (księga główna, poz. 255). 17-letnia uczennica „sprawowała się bardzo dobrze i przy bardzo dobrej pilności w naukach wykazała przy końcu tego roku szkolnego postępy następujące (...)”. Na świadectwie podaną błędny rok urodzenia Jadwigi Śnieżko Błockiej: 1908, zamiast 1906.

W burzliwym okresie po 1917 roku Jadwiga mieszkała z matką i rodzeństwem w Kijowie. W 1920 roku witała wkraczające do miasta polskie wojsko. W 1922 nastąpił powrót do niepodległej Polski i rozpoczął się etap trudnej tułaczki po wyśnionym wolnym kraju. Przez jakiś czas rodzina Śnieżko-Błockich przebywała gościnnie przez

---

<sup>8</sup> Ks. Stanisław Gorski w ostatnim okresie życia był proboszczem parafii Świętajno w województwie olsztyńskim, obecnie – warmińsko-mazurskim. Został pochowany w grobowcu rodzinnym Śnieżko-Błockich i Jurczenków na cmentarzu komunalnym w Szczytnie (kwatery A II, rząd XXIII, numer grobu 1).

<sup>9</sup> Zachowuję pisownię zgodną z oryginałem.

kilka lat na plebanii barokowego Kościoła Parafialnego pw. Świętej Trójcy w Skarżysku Kościelnym<sup>10</sup> u ks. Stanisława Gorskiego.

W okresie 1922–1927 Jadwiga Śnieżko-Błocka kontynuowała edukację w Seminarium Nauczycielskim w Radomiu, które ukończyła z wynikiem pozytywnym. Po 50 latach napisze wiersz i zadedykuje go Zofii Fryszkowskiej, koleżance ze szkolnej ławy. W ostatnich wersach skomentuje miniony czas wspólnej nauki:

Dyplomy brałyśmy na biało wystrojone,  
(to oczywiście pomysł przełożonej)  
a przecież mówiąc między nami,  
niektóre — ja np. miałam kłopoty  
z sukienkami.  
Pół wieku przeszło,  
ileż to w rzece spłynęło wód  
jakiż nauka wiedzy dała cud  
ile błysnęło uśmiechów — więcej łez  
a każdej wiosny zakwitał bez.<sup>11</sup>

Szczególne znaczenie w życiorysie patriotycznym Jadwigi Żenczykowskiej ma dokument, który potwierdza zrzeczenie się obywatelstwa rosyjskiego na rzecz obywatelstwa polskiego. Przytaczam poniżej jego treść, zachowując pisownię oryginalną:

Starostwo Koneckie Nr dziennika 11250/1/27.

Opłatę stemplową uiszczono.

Akt Uznania. Pani Jadwiga Śnieżko-Błocka zamieszkała w m. Kamiennej urodzona dnia 3. lutego 1906. roku w Aleksandrówce gub. Kijowskiej córka Władysława i Karoliny z Gorskich małżonków Śnieżko-Błockich złożyła dnia 27. sierpnia 1927. r. oświadczenie, że chce być obywatelką polską i że zrzeka się dotychczasowego swego obywatelstwa rosyjskiego. Stwierdzając, że p. Jadwiga Śnieżko-Błocka złożyła dowody, że jest pochodzenia polskiego, uznaje się ją na zasadzie art. 3. Ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. Dz. U. R. P. Nr 7 p. 44 i na zasadzie art. 8 rozporządzenia wykonawczego do tejże Ustawy z dnia 7 czerwca 1920 r. Dz.U. R.P. Nr 52 p 320 za Obywatelkę Państwa Polskiego.

Zapisano we właściwym rejestrze pod L.b. 180.

Końskie dnia 27. Sierpnia 1927 r.

Starosta wz. (-) W. Przybyszewski. / Pieczęć okrągła/

---

<sup>10</sup> Skarżysko Kościelne to wieś położona obecnie w województwie świętokrzyskim, w powiecie skarżyskim, w gminie Skarżysko Kościelne. Stąd do Radomia, gdzie uczyła się Jadwiga Śnieżko-Błocka, jest niecałe 50 km.

<sup>11</sup> J. Żenczykowska, *Miłej Zosi Fryszkowskiej, koleżance ze szkolnej ławy*. W: J. Żenczykowska, *Wiersze*, Szczepiński 2002, s. 35. Być może chodzi o Zofię Fryszkowską urodzoną w 1905 r. i należącą do parafii św. Jana Chrzciciela w Radomiu.

Treść tego aktu została potwierdzona notarialnie 29 września 1928 roku przez Saturnina Bagińskiego, notariusza we Włodzimierzu. Oryginał okazał mu wtedy Stanisław Żenczykowski, co zapewne wiązało się z załatwianiem formalności po zawarciu związku małżeńskiego z Jadwigą Śnieżko-Błocką.

W zbiorach archiwalnych Jarosława Jurczenki jest przechowywane pismo z 12 października 1927, sporządzone przez inspektora szkolnego w Wierzbniku i skierowane do Jadwigi Śnieżko-Błockiej, która w tamtym czasie mieszkała na plebanii w Skarżysku Kościelnym. Inspektor szkolny przesłał nominację (sygn. 3452), na której mocy zainteresowana stawała się od 16 października 1927 mianowaną nauczycielką 2-klasowej Publicznej Szkoły Powszechnej w Lipiu (gm. Styków).

W tym samym archiwum prywatnym zachował się dokument datowany 17 grudnia 1928 roku, wystawiony przez Stanisława Kudelę, ówczesnego inspektora szkolnego we Włodzimierzu, z którego dowiadujemy się, że w tamtym okresie Jadwiga Żenczykowska była nauczycielką kontraktową 7-klasowej Szkoły Powszechnej nr 4 we Włodzimierzu i że wcześniej, 17 X 1928, wystąpiła do inspektora szkolnego z prośbą o przeniesienie jej na stanowisko nauczycielki kontraktowej 1-klasowej Szkoły Powszechnej w Trościance (gm. Korytnica) w związku z urlopowaniem nauczyciela Franciszka Waćkowskiego.

W niedzielę 26 sierpnia 1928 roku Jadwiga Śnieżko-Błocka wychodzi za mąż w rzymskokatolickim kościele parafialnym w Skarżysku Kościelnym za Stanisława Żenczykowskiego (1900–1979). Razem z nim zmieniają od tej pory adresy i szkoły, zanim na dłużej osiadą na Wołyniu i podejmą pracę w Publicznej Szkole Powszechnej w Stęzarzycach. Ze związku ze Stanisławem Żenczykowskim urodziło się dwoje dzieci: Wiktor (1929–1991)<sup>12</sup> i Wanda (1932–2015)<sup>13</sup>.

9 września 1929 roku Stanisław Kudela, inspektor szkolny we Włodzimierzu (sygn. 3637/29) wystosował do Jadwigi Żenczykowskiej, będącej wtedy tymczasową nauczycielką 3-klasowej Szkoły Powszechnej w Stęzarzycach (poczta Uściług), wezwanie do stawienia się w inspektoracie szkolnym „w celu złożenia przyrzeczenia służbowego i zaprowadzenia wykazu stanu służby”. Z pisma Kudeli wynikało, że dekret nominacyjny Jadwiga Żenczykowska otrzymała 13 sierpnia 1929 roku (nr I-14454/29).

27 maja 1933 roku Jadwiga Żenczykowska złożyła po raz pierwszy przed trzyosobową Państwową Komisją Egzaminacyjną we Włodzimierzu, należącym do

---

<sup>12</sup> Mieszkając w Szczycinie, Wiktor Żenczykowski uczęszczał do tutejszego gimnazjum ogólnokształcącego. Jest pochowany na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie (kwatery 96B, rząd 23, nr grobu 12).

<sup>13</sup> Wanda Żenczykowska – po pierwszym mężu Jurczenko, po drugim – Barnowska, nosiła nazwisko dwuczłonowe: Jurczenko-Barnowska. Należy do grona najwcześniejszych uczennic szczycieńskiego gimnazjum ogólnokształcącego. Jej wspomnienia o okresie nauki w tej szkole znajdują się w opracowaniu: W. Jurczenko-Barnowska, *Wspomnienia*. W: Pr. zb., *Liceum Ogólnokształcące im. Jana III Sobieskiego. 1945–1995*. Red. M. Stępkowska. Szczycino 1995, s. 87–90. Była matką przedwcześnie zmarłej Marii Jurczenko (1953–1957), Iwony Jurczenko-Topolskiej (1954–2011) i Jarosława Jurczenki (1957–).

Okręgu Szkolnego Łuckiego, praktyczny egzamin na nauczyciela publicznych szkół powszechnych. Świadectwo to zawiera dwa błędy faktograficzne: 1) niepoprawnie podano miejsce urodzenia Jadwigi Żenczykowskiej jako Aleksandrów zamiast Aleksandrówka; 2) wpisano słowo „Rosja” na oznaczenie województwa. W dokumencie tym zawarto również informację zarówno o przynależności Jadwigi Żenczykowskiej do Kościoła rzymskokatolickiego, jak i jej ówczesne miejsce pracy („tymczasowa nauczycielka pięcioklasowej publicznej szkoły powszechnej w Stęzarzycach, powiat włodzimierski, województwo wołyńskie”). Dzięki zdanemu egzaminowi młoda nauczycielka „uzyskała tem samem kwalifikacje zawodowe do ustalenia w publicznych szkołach powszechnych”.

20 stycznia 1934 roku z Kuratorium Okręgu Szkolnego Łuckiego (sygn. BP-1111/34) W. Zajdler, naczelnik Biura Personalnego tegoż KOS-u, przesłał do Jadwigi **Żeńczykowskiej** – tak właśnie zaadresowano dokument – pismo w sprawie jej zaszeregowania. Pracowała wtedy w Publicznej Szkole Powszechnej w Stęzarzycach (pow. Włodzimierz). Od 1 lutego 1934 miała otrzymywać wynagrodzenie według 10 grupy uposażenia. Ujmuje językowo formuła odwoławcza obecna w danej korespondencji: „Przeciwko niniejszej decyzji przysługuje Pani prawo wniesienia odwołania do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w przeciągu 14 dni, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia”.

3 sierpnia 1935 roku kurator Okręgu Szkolnego Łuckiego w Równem (sygn. 13098/35) powiadomił Jadwigę Żenczykowską, nauczycielkę publicznej szkoły powszechnej w Stęzarzycach (pow. Włodzimierz), że „(...) z dniem 2 maja 1935 r. stała się Pani stałą nauczycielką publicznych szkół powszechnych”. Pismo to obligowało jednocześnie pedagoga do złożenia przysięgi służbowej 31 sierpnia 1935 roku.

W ścieżce zawodowej Jadwigi Żenczykowskiej jest ponadto pismo z 27 czerwca 1938 roku wysłane przez Kuratora Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Jadwigi Żenczykowskiej, która była w tamtym czasie nauczycielką Publicznej Szkoły Powszechnej w Stęzarzycach. Kurator dziękował w nim „za wydatną i skuteczną pracę, prowadzoną na kursie dla przedpoborowych w b. roku szkolnym” i uściślał, że „Wypłaconą przez Inspektorat Szkolny remunerację<sup>14</sup> proszę uważać za wyraz uznania dla bezinteresownej pracy Pani nad przygotowaniem przyszłych żołnierzy do jak najlepszego wykonania ich zadań”. Rok później wybuchła II wojna światowa.

Okres okupacji niemieckiej nie należał do czasu pustego pod względem pedagogicznym. Z oświadczenia podpisanego w Elblągu 20 listopada 1945 roku przez nauczycielkę Janinę Płaskowską wynika, że ona i Jadwiga Żenczykowska w roku szkolnym 1941/1942 wspólnie prowadziły tajne nauczanie historii i geografii w Szkole Powszechnej w Latowiczu (pow. Mińsk Mazowiecki).

Po II wojnie światowej 21 czerwca 1945 roku Stanisław Żenczykowski przyjechał do Szczytna. Wkrótce dotarła z Latowicza pozostała część rodziny. Tutaj, na Ziemiach

---

<sup>14</sup> Wyraz przestarzały. Tu: rekompensata.

Odzyskanych, otrzymali mieszkanie i pracę w szkolnictwie: Stanisław Żenczykowski został pierwszym powojennym inspektorem szkolnym (1945–1948), a Jadwiga Żenczykowska od 1 lipca 1945 przejęła obowiązki kierowniczk Publicznej Szkoły Powszechnej nr 2 przy ulicy Adama Mickiewicza 10.

W roku akademickim 1946/1947 Jadwiga Żenczykowska odbyła roczny Państwowy Wyższy Kurs Nauczycielski w Toruniu i ukończyła go z wynikiem pozytywnym. Później uzupełniała swe wykształcenie na kursach dla rusycystów, które organizowano w Olsztynie przez Dyрекcję Okręgową Szkolenia Zawodowego i w Warszawie przez Centralny Urząd Szkolenia Zawodowego.

Podanie o zatrudnienie, które Jadwiga Żenczykowska skierowała 15 maja 1950 roku do Dyrekcji Okręgowej Szkolenia Zawodowego w Olsztynie jest źródłem interesującej poznawczo wiedzy. Zainteresowana prosiła wówczas o przyjęcie jej do służby w Średniej Szkole Zawodowej w Szczytnie na stanowisko nauczycielki. Musiała przy tej okazji wskazać na trzy godne społecznie i politycznie osoby mogące udzielić niezawodnych rekomendacji. Wskazała wtedy, zachowując hierarchię stanowisk, na następujące postacie życia publicznego: 1) Michała Płocicę (1911–1976)<sup>15</sup>, wizytatora Wydziału Oświaty przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie; 2) Michała Leśniewskiego (1896–1966)<sup>16</sup>, dyrektora szkoły jedenastoletniej w Szczytnie; 3) Czesława Janika (1911–1996)<sup>17</sup>, członka Wydziału Oświaty Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Szczytnie. Do podania o pracę petentka dołączyła świadectwo ukończenia Państwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego w Toruniu.

Na drugiej stronie wspomnianego podania o zatrudnienie Jadwiga Żenczykowska podała najważniejsze fakty ze swego życia, na przykład świadomie wskazując na ZSRR jako miejsce jej urodzenia. Na pierwszy rzut oka wydaje się to dziwne, ponieważ w 1906 roku Związek Sowiecki nie istniał, była Rosja carska, lecz w pełni zrozumiałe: w Polsce komunistycznej słowo „Kresy” należało do wyrazów zakazanych. Ponadto, maskując z konieczności szlacheckie korzenie, podała, że jej ojciec był kolejjarzem<sup>18</sup>, a nie wielkim posiadaczem ziemskim. W 1950 roku na jej częściowym utrzymaniu był syn Wiktor i na całkowitym – matka Karolina, która miała wówczas 77 lat. Petentka podała, że zna język francuski w mowie, a rosyjski i ukraiński biegle w mowie i piśmie. Zaznaczyła, że po szkole powszechnej w Rokitnie ukończyła pełne Państwowe

---

<sup>15</sup> Michał Płocica został pochowany na cmentarzu komunalnym w Olsztynie przy ulicy Poprzecznej obok swej żony, Zofii Płocicy (1908–1985): kwatera 2A, rząd 6, numery grobów 23 i 24. Zofia Płocica była nauczycielką historii w szczycieńskim Państwowym Koedukacyjnym Ogólnokształcącym Gimnazjum w r. szk. 1949/1950. Państwo Płocicowie mieszkali wtedy w Szczytnie w niemieckim domu przy ulicy Niepodległości (wtedy – Józefa Stalina).

<sup>16</sup> Ten wielce zasłużony dla powojennej lokalnej oświaty pedagog jest pochowany na tzw. starym cmentarzu komunalnym w Szczytnie (kwatery B IX, rząd XX, numer grobu 28).

<sup>17</sup> Czesław Janik jest pochowany na cmentarzu komunalnym w Szczytnie (kwatery B XIV, rząd C, numer grobu 4).

<sup>18</sup> Wybór tego „zawodu” nie był przypadkowy. Chociaż ojciec Jadwigi Śnieżko-Błockiej nigdy kolejjarzem nie był, przez jego majątek przebiegała carska linia kolejowa, za którą odpowiadał, a za należyte jej utrzymanie był wysoko gratyfikowany.

Seminarium Nauczycielskie w Radomiu, czyli pięć kursów. Po nim był roczny Wyższy Kurs Nauczycielski w Toruniu. Wśród uzdolnień i umiejętności fachowych Jadwiga Żenczykowska wymieniła prace świetlicowe, teatr, język polski, język rosyjski i rysunki. Co charakterystyczne, teatr poprzedzał przedmioty językowe, zdradzając wielkie zainteresowanie tą sztuką. Napisała również, iż w czasie okupacji niemieckiej w okresie od 1 XI 1939 do 31 sierpnia 1944 prowadziła korepetycje i tajne nauczanie w podwarszawskim Latowiczu. Z tego samego podania wiadomo ponadto, że obowiązki kierownika Publicznej Szkoły Powszechnej nr 2 w Szczytnie powierzono jej na czas od 1 lipca 1945 do 30 sierpnia 1950 roku i że na własne życzenie zrzekła się tego stanowiska.

Pismem z sierpnia 1954 roku (sygn. O.II-25b/190/54; bez daty) Tadeusz Sztejnert, kierownik Wydziału Oświaty PWRN w Olsztynie, zezwolił Jadwidze Żenczykowskiej na przejście do innego działu służby państwowej, tj. ze szkolnictwa średniego ogólnokształcącego do pracy w resorcie Centralnego Urzędu Szkolenia Zawodowego. Decyzję tę zainteresowana otrzymała 23 sierpnia 1954 roku.

Zrekonstruowana na podstawie zachowanej dokumentacji ścieżka zawodowa Jadwigi Żenczykowskiej, aczkolwiek nie do końca miejscami pewna, wygląda następująco:

- 1) Szkoła Powszechna w Lipiu (gm. Styków): 16 X 1927 – 31 VIII 1928;
- 2) Szkoła Powszechna we Włodzimierzu: 1 IX 1928 – 31 XII 1928;
- 3) Szkoła Powszechna w Trościance (gm. Korytnica): 1 I 1929 – 31 VIII 1929(?);
- 4) Szkoła Powszechna w Stęzarzycach: 1 IX(?) 1929 – 1 X 1939;
- 5) tajne nauczanie w Szkole Powszechnej w Latowiczu (pow. Mińsk Mazowiecki): 1 XI 1939 – 31 VIII 1944;
- 6) Szkoła Podstawowa nr 2 w Szczytnie: 1 VII 1945 – 31 VIII 1952;
- 7) Liceum Ogólnokształcące dla Pracujących w Szczytnie: 1 II 1950 – 31 VII 1950 (język polski);
- 8) Liceum Ogólnokształcące dla Pracujących w Szczytnie: 1 XI 1951 – 31 VII 1952 (język rosyjski);
- 9) Liceum Ogólnokształcące dla Pracujących w Szczytnie: 1 IX 1954 – 31 VIII 1964 (język rosyjski);
- 10) Zasadnicza Szkoła Zawodowa i Technikum Ekonomiczne w Szczytnie: 1 IX 1952 – 31 VIII 1973.

Jadwiga Żenczykowska należała do Związku Nauczycielstwa Polskiego od 1 września 1930 roku (legitymacja nr 21089) oraz do Ligi Kobiet. W trakcie wykonywania zawodu nauczycielskiego była wielokrotnie nagradzana. Otrzymała następujące odznaczenia i wyróżnienia:

- 1) Brązowy Medal „Za Długoletnią Służbę”;
- 2) Medal Komisji Edukacji Narodowej;
- 3) Odznaka Honorowa „Zasłużonym dla Warmii i Mazur”.

Jadwiga Żenczykowska jest autorką poruszającego tomu poetyckiego *Wiersze*. Został wydany w Szczytnie sumptem rodzin Jurczenków i Barnowskich w 10. rocznicę śmierci Matki, Babci i Teściowej, w 2002 roku. Ujmujący sentymentalnością i nostalgią wstęp napisała córka, Wanda Jurczenko-Barnowska. Tekst poetycki utrwala autobiograficzne refleksje Jadwigi Żenczykowskiej od okresu szczęśliwego dzieciństwa po różnorodne doświadczenia wieku dojrzałego, w tym – głęboko traumatyczne. *Wiersze*, pisane z założenia do szuflady, charakteryzują się niezwykłą kobiecą wrażliwością na świat ludzi i ich codzienne sprawy, na miłość i człowieczą tragedię o wielu obliczach. Znalazło się tutaj także miejsce na Hiobowy dialog z Panem Bogiem. W utworze *Mojej rodzinnej Aleksandrówce* czytamy następujące słowa wieńczące liryczne reminiscencje:

Dziś ręce zgrzybiałe wyciągam  
do pustych okien, by zaszklić je łzami  
i kalekie odrzwia otwieram  
rękami Umarłych;  
stąkam za Ich Cieniem  
przez dom mój rodzinny,  
chylę głowę kornie,  
klękam przed wspomnieniem (s. 14).

Talent literacki autorki *Wierszy* najpełniej ujawnił się jednak nie w poezji, lecz w realizacjach scenicznych. Myślę, że gdyby Jadwiga Żenczykowska mogła sama decydować o własnym losie, wybrałaby nie nauczycielstwo, które wszakże kochała, lecz prawdziwą pasję: aktorstwo, teatrologię lub dramatopisarstwo. A całkiem możliwe, że odnalazłaby się we wszystkich tych dziedzinach jednocześnie. Tworzyła przecież amatorsko niewielkie sztuki, które następnie obsadzała aktorami spośród przyjaciół, nauczycieli, znajomych, uczniów od czasów szkolnych w Stęzarzycach do ostatniego dziesięciolecia życia w Szczytnie. Sztuki te z powodzeniem reżyserowała, przygotowywała razem ze Stanisławem Żenczykowskim scenografię, szyła stroje, pomagała mężowi w charakteryzacji. Niewykluczone, że teatr jako sfera baśniowa był namiastką utraconego raj-u-Aleksandrówki. Był jej wspomnieniem, był tęsknotą za szczęśliwym dzieciństwem. By nie być gołosłownym, wymienię przykładowo tytuły sztuk i widowisk z lat 1945–1970, które w amatorskich składach – i niekiedy przy wsparciu Albina Budzyńskiego jako suflera – były reżyserowane przez Jadwigę Żenczykowską i wystawiane w Szczytnie oraz okolicach:

- 1) listopad 1945 – *Garść wspomnień* Jadwigi Żenczykowskiej;
- 2) 1945/1946 – szopka z udziałem dzieci z Publicznej Szkoły Powszechnej nr 2 w Szczytnie;
- 3) 1946 – *Śluby pańskie* Aleksandra Fredry;
- 4) 1955–1956 – *Imieniny pana dyrektora* Zdzisława Skowrońskiego i Józefa Słotwińskiego;

- 5) 1958 – *Wianek Stęślińskiej*;
- 6) 1958–1968 – *Chory z urojenia* Moliera, *Janek i Katia* Józefa Prutkowskiego, *Noc wigilijna* Nikołaja Gogola, *Dwie butki z szynką* Ireny Prusickiej, *Proszę przyjść jutro* Włodzimierza Dychawicznego, *Element i panna* Ireny Jurgielewiczowej, *Stara baśń* Józefa I. Kraszewskiego, *Opowieść o Balladynie* Natalii Gołębskiej, *Miłość w opałach* Aleksandry Tatary-Skockiej, *List Tatiany* Włodzimierza Dychawicznego, *Szkoła głupców, czyli Hrabina z Garwolina* Krystyny Berwińskiej;
- 7) 1968 – *Sztorm*; *Ballada o kubku*;
- 8) 1969 – *Piosenka o młodym doboszu* (sztuka z II wojny światowej);
- 9) *Żakowskie facecje*.

I tylko egzemplifikacyjnie podaję nazwiska aktorów biorących udział w kome-diofarsie *Imieniny pana dyrektora*: Mieczysław Cisowski, Andrzej Ciunkiewicz, Hanna (?) Drozdowicz, Edyta i Jerzy Erwinowie, Bronisława Jałoszyńska, Wanda Jurczenko, Bolesław Osinowski, Marian Rudzki, Jadwiga Żenczykowska, Stanisław Żenczykowski.

Pani Profesor Jadwiga Żenczykowska zmarła w swoim domu, w niedzielę 16 lutego 1992 roku, przeżywszy 86 lat. Zakończyła szlak od Aleksandrówki do Szczytna. Myślę, że jeśli kiedykolwiek w przyszłości w willi przy ulicy Marii Konopnickiej 64 miałyby powstać Muzeum Pedagogów Żenczykowskich, powinno się ono nazywać **Mała Aleksandrówka**. Byłby to hołd złożony dwóm szczególnym biografiom i rzeszy wychowanków, którzy bezpiecznie wyszli spod skrzydeł tych niezwykłych Kresowiaków. Jadwiga Żenczykowska została pochowana 18 lutego 1992 we wspólnej mogile ze Stanisławem Żenczykowskim na tzw. starym cmentarzu komunalnym w Szczytnie (kwatery B II, rząd I, numer grobu 11).

## ANEKS FOTOGRAFICZNY<sup>19</sup>

### PORTRETY



Ryc. 1 (a, b, c, d). Portrety Jadwigi Żencykowskiej: od dzieciństwa do dojrzałości.

---

<sup>19</sup> Prezentowane tutaj zdjęcia, jeśli nie zaznaczono inaczej, pochodzą z archiwum prywatnego Jarosława Jurczenki.



Ryc. 2. Jadwiga Żencykowska (lata 60. i 70. XX w.).



Ryc. 3. Jadwiga Żencykowska (ok. 1990).

## PRZODKOWIE, RODZICE I NARODZINY



Ryc. 4. Ludwika Florentyna Gorska (1841– 1913, z d. Sokół-Szahin),  
matka Karoliny Gorskiej, babcia Jadwigi Śnieżko-Błockiej.



Ryc. 5. Zdjęcie ślubne Karoliny i Władysław Śnieżko-Błockich (1896).



Ryc. 6. Dom rodzinny Jadwigi Śnieżko-Błockiej: dworek w Aleksandrówce.



Ryc. 7. Jadwiga Śnieżko-Błocka jako kilkumiesięczne niemowlę (1906).



Ryc. 8 Jadwiga Śnieżko-Błocka w swoim pokoju zabaw w Aleksandrówce (1911).

**KANCELARJA**  
**PARAFJI WOLANÓW**  
Dnia \_\_\_\_\_ 192\_\_ roku

*Świadcstwo z urodzenia.*

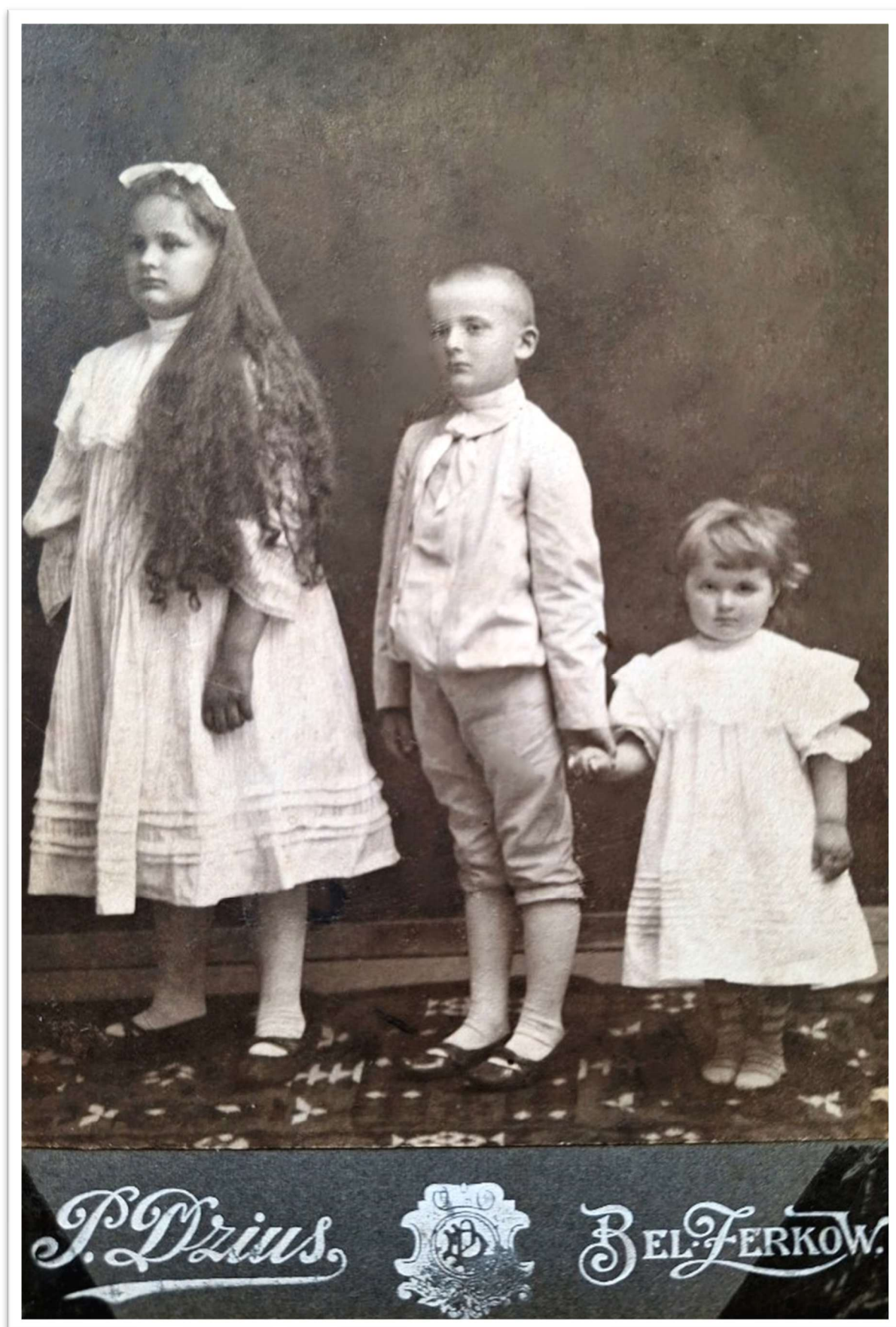
Dnia dwudziestego piątego sierpnia tysiąc-  
diewięćset siódmego roku w kościele Rokoszczańskim  
powiatu Wasilkowskiego gubernji Rajowskiej miejscowy proboszcz ksiądz Józef Ulanicki ochrzczył  
niemowlę imieniem Jadwiga córkę ślubnych mał-  
żonków Władysława i Karoliny z Łoskich Śnieżko-  
Błockich urodzoną dnia trzeciego latego tysiące-  
diewięćset siódmego roku we wsi Aleksandrowie  
powiatu Kaniewskiego gubernji Ryjskiej. Godni-  
cami chrzestnymi byli: Julian Łoski i Ludwika  
Łoska, Walentyna Łoska i Konstanty Bąkowsky.

Zgadność niniejszego świadectwa metrycznego  
z oryginałem przechowywanym się w archiwum.  
Kościoła Rokoszczańskiego własnozemym pod-  
pisem i pieczęcią kościelną zaświadcuję.

Proboszcz parafji Wolanowskiej  
Ks. Stanisław Łoski



Ryc. 9. „Świadcstwo z urodzenia” z 25 VIII 1906 r., czyli świadectwo chrztu  
Jadwigi Śnieżko-Błockiej.



Ryc. 10. Rodzeństwo Śnieżko-Błockich (od lewej): Wanda, Wiktor, Jadwiga (1910).



Ryc. 11. Zdjęcie rodzinne w majątku Aleksandrówce. Lipiec 1912.  
 Od lewej w górnym rzędzie: Władysław Śnieżko-Błocki, ks. Stanisław Gorski, Ludwik Gorski,  
 Wanda Śnieżko-Błocka.  
 Pośrodku od lewej: Karolina Śnieżko-Błocka z d. Gorska, Ludwika Florentyna Gorska  
 (matka Karoliny) z d. Sokół-Szahin bej, Konstancja Gorska — żona Ludwika Gorskiego  
 z synem Stanisławem.  
 Pierwszy rząd od lewej: Wiktor Śnieżko-Błocki, Jan Gorski (syn Ludwika),  
 Jadwiga Śnieżko-Błocka.



Ryc. 12. Wanda, Jadwiga i Wiktor Śnieżko-Błocki z korepetytorem Iosifem Stiepanowiczem  
 (Kijów 1913–1914). Iosif Stiepanowicz nazywał Jadwigę Śnieżko-Błocką „Diuń-Diuń”.  
 Zmarł w USA.

Starostwo Koneckie A. arsenika 11250/1/27.  
 opłatę stempelową uiszczone.  
 Akt Wznowienia. P. Jadwiga Gniezko-Błocka  
 zamieszkała w m. Kamieniu urodzona dnia  
 3. lutego 1906. roku w Aleksandrowie gub.  
 Rijowskiej córka Władysława i Karoliny z  
 Gorobich matronkówn Gniezko-Błockich zło-  
 żyła dnia 27. sierpnia 1927. r. oświadczenie,  
 że chce być obywatelką polską i że zrzeka  
 się dotychczasowego swego obywatelstwa ro-  
 syjskiego. Stwierdzając, że p. Jadwiga Gniezko-  
 Błocka złożyła deklaratę, że jest pochodzenia  
 polskiego, uznaje się ją na zasadzie art. 3. Ustawy  
 z dnia 20 stycznia 1920 r. Dz. M. R. P. A7 p. 44 i na  
 zasadzie art. 8 rozporządzenia wykonawczego do  
 tejże Ustawy z dnia 7 czerwca 1920 r. Dz. M. R. P.  
 A52 p. 320 za obywatelkę Państwa Polskiego.  
 Zapisano we właściwym rejestrze pod d. 6. 10.  
 Koneckie dnia 27. sierpnia 1927 r.  
 Starosta nr. (-) W. Przybynowski. Prezes okręglu

**Wzrost** 164 cm. **Wzrost** 164 cm. **Wzrost** 164 cm.  
 Dnia 27. sierpnia 1927 r. tysiąc dziewięćset  
 dwudziestego ósmego roku. Ja niżej podpisany,  
**SATURNIN BAGINSKI** Notariusz we Włodzimierzu, mający kancelarię  
 przy ulicy Piotrowskiej, w domu nr. 3, zaświadczam,  
 zgodność niniejszego odpisu z oryginałem; okazanym mi przez Sta-  
nislawa Żenczykowskiego,  
 zamieszkałego w Włodzimierzu.

W oryginale, przy sprawdzaniu z odpisu niniejszego, skrótów  
 liter, przekreśleń, ani innych oznak sfałszowania nie znalazłem. Opła-  
 ty stempelowy pobrano w gotówce  
 dwadzieścia groszy i 10% dod. nied-  
 grosze.



Ryc. 13. Oświadczenie Jadwigi Żenczykowskiej z 27 VIII 1927 r. o zrzeczeniu się obywatelstwa rosyjskiego na rzecz obywatelstwa polskiego złożone w Starostwie Koneckim.

## EDUKACJA



**Ryc. 14. Widok na budynek Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego Adelajdy Władimirowny Żekuliny (1866–1950) w Kijowie na ul. Bolszoy Podwalnej 36, do którego uczęszczała Jadwiga Śnieżko-Błocka do klas 1–6 (widok z początku XX w.).**

**Źródło:** <https://zhekulina.tilda.ws/> (29 V 2024)

PUBLICZNA SZKOŁA POWSZCHNA siódma KLASOWA

W Rokitnie <sup>polka</sup> między (POWIAT Sarnieński)

Nr. KSIĘGI GŁÓWNEJ 255 ROK SZKOLNY 1922/3

# ŚWIADECTWO

Jadwiga Śnieżko-Błocka

URODZONA DNIA 3 lutego 19 08 R. W Aleksandrowce  
 (POWIAT Kaniowski), WYZNANIA rymsko-katolickiego,  
 BYŁA W R. SZK. 1922/3. UCZNIĄ ODDZIAŁU siódmego PUBLICZNEJ  
 SZKOŁY POWSZECHNEJ siódma KLASOWEJ (siódma  
 ODDZIAŁOWEJ) polkiej W Rokitnie między  
 SPRAWOWAŁA SIĘ bardzo dobrze I PRZY bardzo dobrej  
 PILNOŚCI W NAUKACH WYKAZAŁA PRZY KOŃCU TEGO ROKU SZKOLNEGO  
 POSTĘPY NASTĘPUJĄCE:

|                            |                      |
|----------------------------|----------------------|
| W NAUCE RELIGII            | <u>bardzo dobrze</u> |
| „ JĘZYKU POLSKIM           | <u>bardzo dobrze</u> |
| „ JĘZYKU <u>niemieckim</u> | <u>dobry</u>         |
| „ RACHUNKACH Z GEOMETRIĄ   | <u>dobry</u>         |
| „ PRZYRODOZNAWSTWIE        | <u>bardzo dobrze</u> |
| „ GEOGRAFII                | <u>bardzo dobrze</u> |
| „ HISTORJI                 | <u>bardzo dobrze</u> |
| „ RYSUNKACH                | <u>bardzo dobrze</u> |
| „ ROBOTACH RĘCZNYCH        | <u>—</u>             |
| „ SPIEWIE                  | <u>bardzo dobrze</u> |
| „ GRACH I GIMNASTYCE       | <u>bardzo dobrze</u> |
| „ ROBOTACH KOBIECYCH       | <u>dobry</u>         |
| „                          | <u>—</u>             |
| OPUŚCIŁA DNI SZKOLNYCH     | <u>3</u>             |

W Rokitnie między DNIA 10 lipca 1923 R.

W. Karpowicz  
KIEROWNI szkoły

W. Karpowicz  
NAUCZYCIEL klas

| SKALA OCENY | SPRAWOWAŁA SIĘ | BARDZO DOBRZE | DOBRE | ODPOWIEDNIO | NIEODPOWIEDNIO |
|-------------|----------------|---------------|-------|-------------|----------------|
|             |                |               |       |             |                |

Ryc. 15. Świadectwo Jadwigi Śnieżko-Błockiej – uczennicy klasy siódmej Publicznej Szkoły Powszechnej w Rokitnie (powiat sarnieński).  
 Na świadectwie podaną błędny rok urodzenia: 1908 zamiast 1906.



Ryc. 16. Seminarium Nauczycielskie w Radomiu (r. szk. 1924/1925).  
W drugim rzędzie trzecia od lewej — Jadwiga Śnieżko-Błocka.

PAŃSTWOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA  
DLA NAUCZYCIELI PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH  
w Włodzimierzu (OKRĄG SZKOLNY Łucki)

Nr. 199 / 1933

## ŚWIADECTWO

PRAKTYCZNEGO EGZAMINU  
NA NAUCZYCIELA PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH.

Pani Żenczykowska Jadwiga  
urodzona dnia 3 lutego 1906 r. w Aleksandrowie  
(powiat Kaniowski, województwo Ruska).  
religii (wyznania) rym. katol., tymczasowa nauczycielka  
pięcioklasowej publicznej szkoły powszechnej  
w Steganykach, (powiat Włodzimierski,  
województwo Włodzimierskie), dopuszczona do praktycznego egza-  
minu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych po raz  pierwszy  
zdała go w dniu 27 maja 1933 na podstawie  
przepisów z dnia 14 grudnia 1928 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 3)  
z wynikiem ogólnym dość dobrym

P. Żenczykowska Jadwiga uzyskała  
tem samym kwalifikacje zawodowe do ustalenia w publicznych szkołach po-  
wszechnych w myśl art. 7 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia  
6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512).

w Włodzimierzu, dnia 27 maja 1933 r.

EGZAMINATOROWIE:

Ł. Żurawski  
M. Jabłoński  
J. Marczak



PREZES KOMISJI EGZAMINACYJNEJ

INSPEKTOR SZKOLNY w Włodzimierzu

M. Jabłoński  
[.] W. Jabłoński

Skala stopni: bardzo dobry, dobry, dość dobry, niedostateczny.

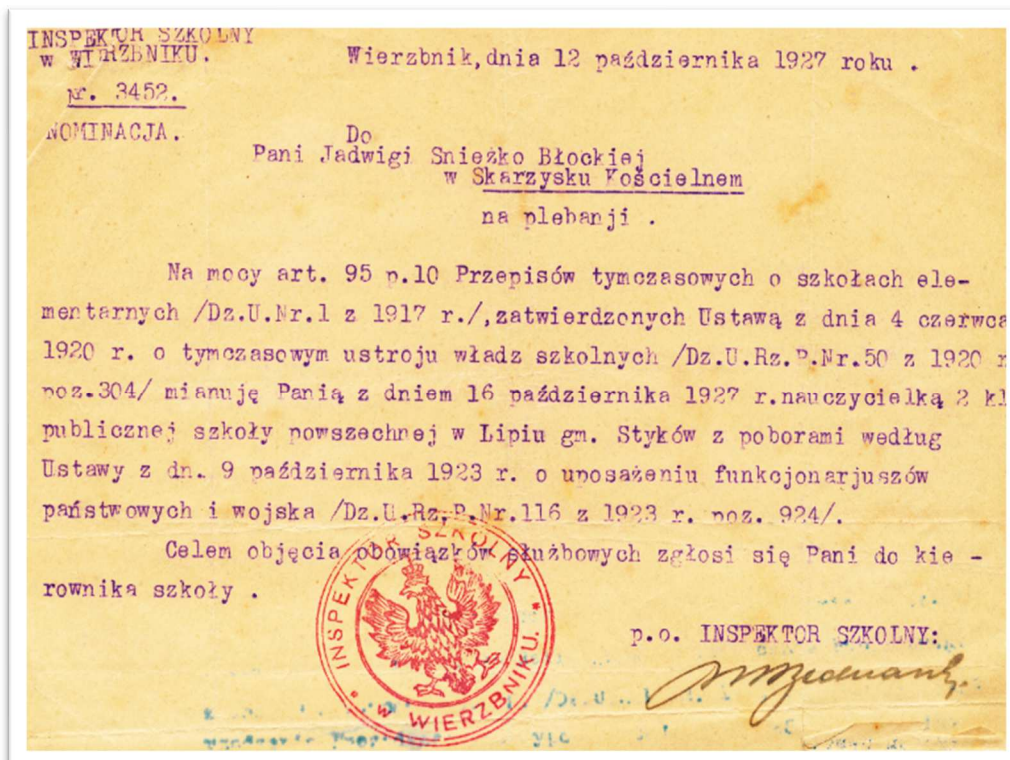
Ryc. 17. Świadectwo praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych z 27 V 1933 r. zdanego przez Jadwigę Żenczykowską.



Ryc. 18. Zakończenie Państwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego w Toruniu w r. akad. 1946/1947. Według opisu Jadwigi Żenczykowskiej kadrę stanowili: „dr Aleksander Wilkoszewski, prof. mgr Jan Nowak, dr Stanisław Gertman, mgr Gertmanowa, dr Bogusław Moroń, prof. Borowski, dr Głuszkiewiczowa, prof. Antonina Panasówna, prof. Załęski, prof. Malinowski, mgr Ludwik Kic, mgr Konrad Smiermiak”.

Po prawej stronie zdjęcia w drugim rzędzie od góry druga z prawej – Jadwiga Żenczykowska. W tej samej części w trzecim rzędzie od dołu piąta z prawej – Zofia Śnieżko-Błocka (głowa na piersi mężczyzny w czarnym garniturze).

## Z ŻYCIA SZKOŁY



Ryc. 19. Pismo inspektora szkolnego w Wierzbniku z 12 X 1927, na którego mocy Jadwiga Żenczykowska została mianowana z dniem 16 X 1927 nauczycielką 2 kl. Publicznej Szkoły Powszechnej w Lipiu (gm. Styków).



Ryc. 20. Jadwiga Żenczykowska (siedzi druga od prawej) wśród nauczycieli i uczennic szkoły w Lipiu (1928?).

INSPEKTOR SZKOLNY  
we Włodzimierzu

Włodzimierz dnia 17.XII.1928r

L.3898/28

Do

Pani Żenczykowskiej Jadwigi  
kontr.naucz.7-klas.szkoły powsz.Nr.4  
we

W ł o d z i m i e r z

Uwzględniając prośbę Pani z dnia 17.X.1928r.prze-  
noszę Ją z dniem 1.stycznia 1929r na stanowisko nauczy-  
cielki kontraktowej I-klas.szkoły ,powsz.w Trościance  
gm.Korytnica, w miejsce urlopowanego nauczyciela p.Wań-  
kowskiego Franciszka.

Inwentarz oraz akta szkolne przejmie Pani protoko-  
larnie od miejscowego sołtyśa, odpis zaś protokołu wraz  
z zawiadomieniem o objęciu obowiązków służbowych, prze-  
śle Pani natychmiast do tut.Urzędu.

INSPEKTOR SZKOLNY

/-/St.Kudela

Ryc. 21. Pismo Stanisława Kudeli, inspektora szkolnego we Włodzimierzu, z 17 XII 1928, na którego mocy Jadwiga Żenczykowska została przeniesiona od 1 I 1929 do Szkoły Powszechnej w Trościance (gm. Korytnica).

KURATORJUM  
OKRĘGU SZKOLNEGO ŁUCKIEGO

Równe, dnia 20 stycznia 1934 r.

Nr. BP-1111/34.

Zaszeregowanie.

Do Pani

*Jadwigi Żenczykowskiej*  
nauczycielki publicznej szkoły powszechnej  
w *Sterżynie*  
*pr. Włodzimierz*

Na zasadzie § *47* rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r.  
(Dz. U. R. P. Nr. 102/33 poz. 781) zaszeregowuję Pani *19* z dniem 1 lutego 1934 r.  
do *X (desiaty)* grupy uposażenia.

W myśl § 63 wspomnianego rozporządzenia otrzymywać Pan — będzie zasiłek  
wyrównawczy w wysokości — ( ————— ) zł  
miesięcznie.

Przeciwko niniejszej decyzji przysługuje Pan *Ł* prawo wniesienia odwołania  
do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w przeciągu dni 14,  
licząc od dnia następnego po dniu doręczenia.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego  
Naczelnik Biura Personalnego



*zajdler*  
(W. Zajdler)

Wzór Nr. 4 A.

forma państwowa Nr 67492. 30.XII.33. 85102.

Ryc. 22. Pismo W. Zajdlera, z-cy Kuratora Okręgu Szkolnego Łuckiego w Równem, z 20 I 1934, w sprawie zmiany grupy zaszeregowania Jadwigi Żenczykowskiej od 1 II 1934.

**KURATORJUM**  
**Okręgu Szkolnego Łuckiego**  
 Równ e.

Dnia 3 sierpnia 1935 r.  
 Nr. BP. 13098/35

Dekret ustalenia.

Do  
 Pana (i) Żenczykowskiej Jadwigi  
 nauczyciela (lki) publicznej szkoły powszechnej  
 w Starykach  
 pow. Włodzimierz.

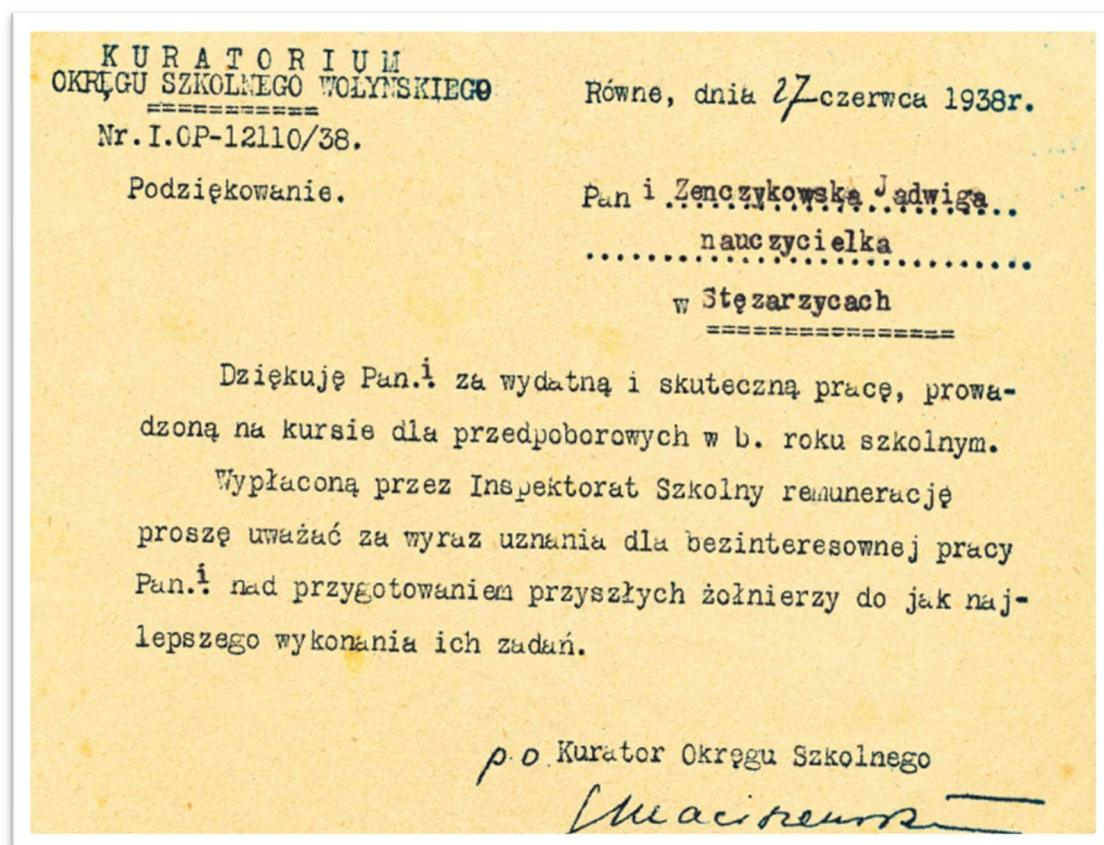
Stwierdzam, iż na podstawie ustępu drugiego art. 8 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu obwieszczenia z dnia 9 listopada 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 104, poz. 873) z dniem 2 maja 1935 r. stał(a) się Pan(i) stałym(a) nauczycielem (lką) publicznych szkół powszechnych.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego:  
  
St. Lubaszka  
 P.o. Naczelnika Biura Personalnego

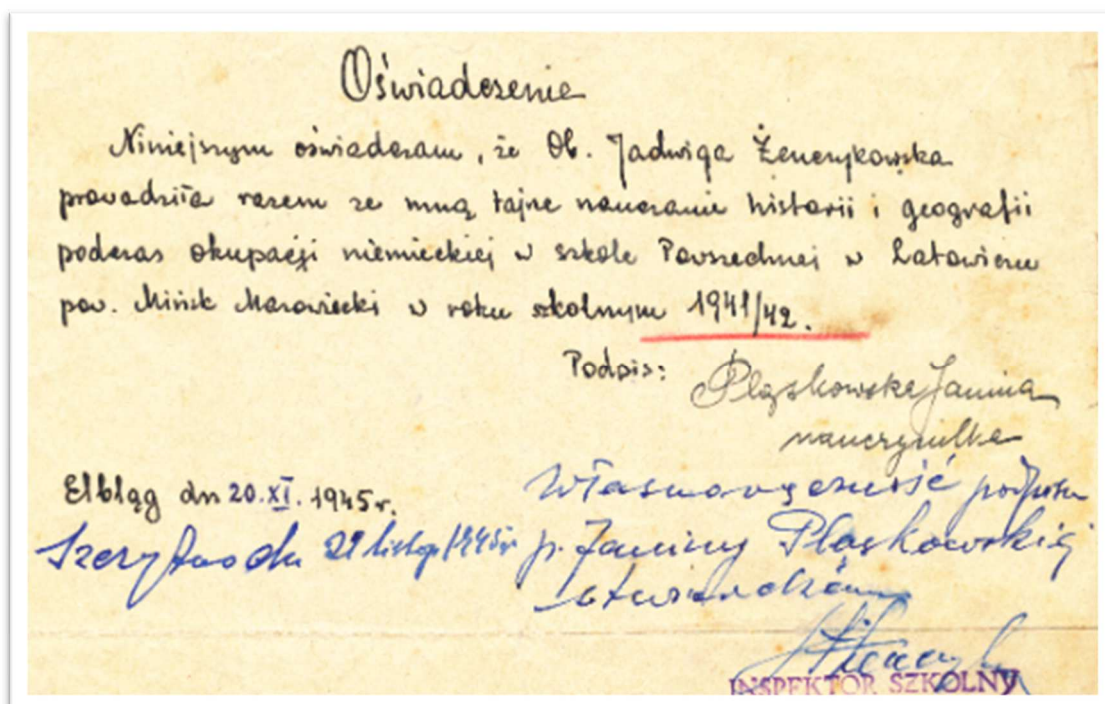
Data złożenia przysięgi służbo-  
 wej 31 sierpnia 1935 r.

W. Jabłoński  
 Inspektor Szkolny  


Ryc. 23. Pismo Kuratora Okręgu Szkolnego Łuckiego z 3 VIII 1935, na którego mocy Jadwiga Żenczykowska „stała się z dniem 2 maja 1935 stałym nauczycielem publicznych szkół powszechnych”.



Ryc. 24. Podziękowanie Kuratora Okręgu Szkolnego Wołyńskiego z 27 VI 1938 dla Jadwigi Żenczykowskiej za pracę na kursie dla przedpoborowych w r. szk. 1937/1938.



Ryc. 25. Oświadczenie nauczycielki Janiny Płaskowskiej o nauczaniu historii i geografii przez Jadwigę Żenczykowską w czasie okupacji niemieckiej (Elbląg, 20 XI 1945).



Ryc. 26. Publiczna Szkoła Powszechna w Stęzarzycach (1937).



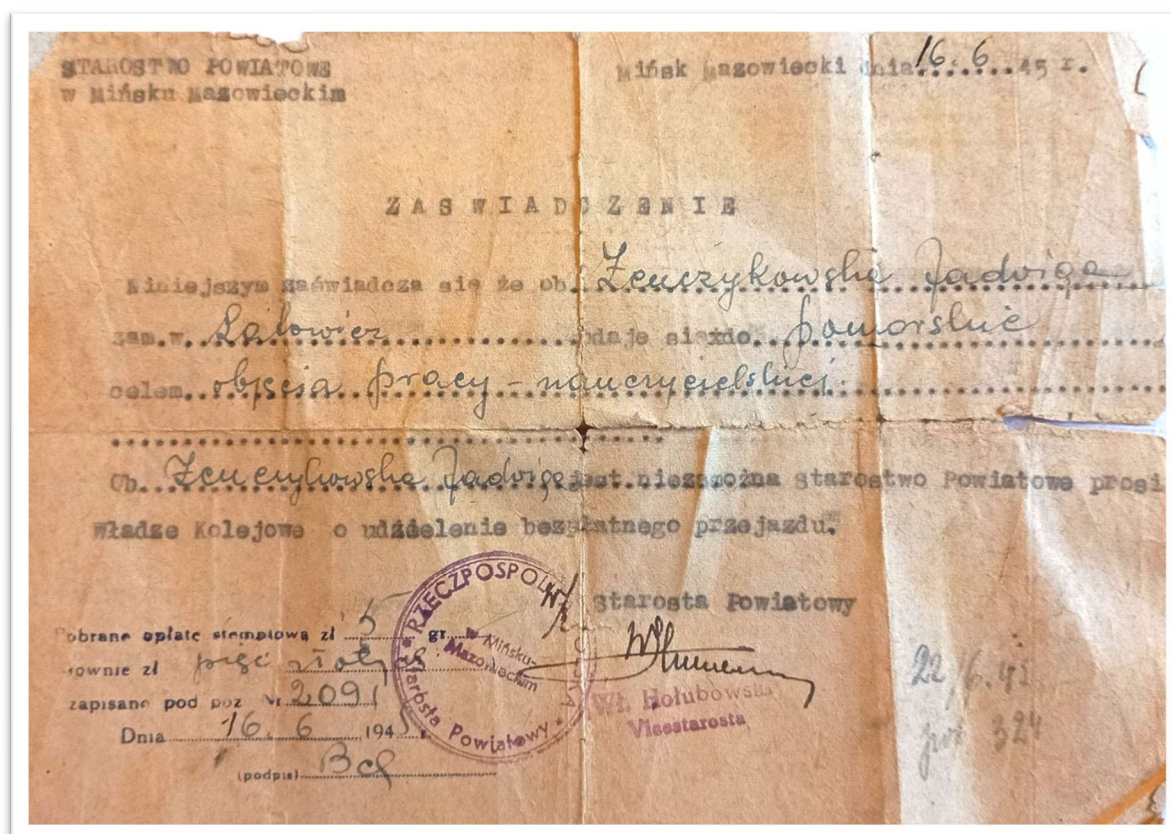
Ryc. 27. Jadwiga Żenczykowska ze Stanisławem Żenczykowskim (stoją w drugim rzędzie pierwsza i drugi od lewej) ze szkolnym zespołem aktorskim po wystawieniu sztuki *Leśna Bajka*, którą napisała i wyreżyserowała Jadwiga Żenczykowska (Stęzarzyce, 1934).



Ryc. 28. Kadra pedagogiczna szkoły w Stężarzycach (1937, Wołyń, II RP).  
Druga od lewej – Zofia Flak, druga od prawej – Jadwiga Żencykowska.



Ryc. 29. Jadwiga Żencykowska z uczniami kl. V w Stężarzycach (1937). Po jej lewej ręce siedzi Zosia Batogowska, która w późniejszym czasie zginęła w walce z partyzantami.



Ryc. 30. Zaświadczenie wystawione przez wicestarostę Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim z 16 VI 1945 r. potwierdzające, że Jadwiga Żenczykowska udaje się do Pomorskiego „celem objęcia pracy nauczycielskiej” i zawierające prośbę do władz kolejowych o „udzielenie bezpłatnego przejazdu”, ponieważ nauczycielka jest niezdolna.



Ryc. 31. Historyczny widok na budynek Publicznej Szkoły Powszechnej nr 2 w Szczytnie – pierwsze miejsce pracy Jadwigi Żenczykowskiej w r. szk. 1945/1946. Krzyżykami nad oknami na I piętrze Jadwiga Żenczykowska oznaczyła położenie sali polonistycznej.



Ryc. 32. Jadwiga Żenczykowska, kierowniczka Publicznej Szkoły Powszechnej nr 2 w Szczytnie, z uczniami kl. VII i nauczycielami w dniu zakończenia roku szkolnego 1945/1946.

Po lewej ręce Jadwigi Żenczykowskiej – kol. Orzeł.

W drugim rzędzie czwarty od lewej – kol. Nyszk, nauczyciel śpiewu (wyjechał do RFN).



**Ryc. 33. Widok na budynek szkoły, w której w latach 1946–1970 funkcjonowały Szkoła Podstawowa nr 1 oraz Liceum Ogólnokształcące dla Pracujących. Tutaj w latach 1950–1964 nauczala Jadwiga Żenczykowska. Szczytno, ul. Jana Kasprowicza 1.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

*Ob. Żenczykowska Jadwiga  
+ życiowym z niezgodnym  
względem obywateli*

**Żenczykowska Jadwiga**  
nazwisko i imię (drukowane)

zam. w **Szerzynie**  
miasto, wieś, miasteczko

ulica **Konopnickiej** Nr domu **64**

gmina **—** powiat **Szerzyna**

poczta **Szerzyna** Nr telef. **48**

## Podanie o pracę

Do **Dyrekcji Okręgowej Szkolenia Zawodowego**  
nazwa urzędu (instytucji)

w **Olsztynie**  
miasto, wieś, miasteczko

Proszę o przyjęcie mnie do służby (pracy)

w **Średniej Szkole Zawodowej w Szerzynie**  
nazwa urzędu (instytucji) w której, jeżeli chce być wpisany

na stanowisko **nauczycielki**  
rodzaj pozostajej pracy

Referencji o mnie udzielić mogą:

- Wzrostator Wydziału Oświaty przy Prez. W. R. N.**  
nazwisko, imię, stanowisko  
zam. w **Szerzynie ul. Wąpolskiej**
- Ob. Lesiewicz Michał dyrektor szkoły Jednostek**  
nazwisko, imię, stanowisko  
zam. w **Szerzynie ul. Kasprzaka**
- Ob. Janik** Członek Prez. Pow. Rady Lai.  
nazwisko, imię, stanowisko  
zam. w **Szerzynie Wydział Oświaty**

Dołączam odpisy następujących dokumentów:

**świadectwo ukończenia W. R. N. w Toruniu**  
**pozostałe dokumenty znajdują się w Wydziale Oświaty w Szerzynie**

**Szerzyna** dnia **15. V** 1950 r.  
**Żenczykowska**  
(podpis)

**UWAGI:**

- Od każdego kandydata do służby w administracji państwowej wymaga się przedstawienia podania z życiorysem w/g niniejszego wzoru. Wszelkie niedokładności w odpowiedziach na poszczególne punkty formularza poczynione będą na niekorzyść kandydata, a potrzeba ewentualnych uzupełnień pociągnie za sobą w przyszłości ostatecznej decyzji.
- Formularz wypełnia się atramentem lub piórem maszynowym.
- Wszystkie dane będą sprawdzane. Jakkolwiek informacje niezgodne z prawdą spowodują skreślenie z listy kandydatów względnie zwolnienie ze służby.
- Przed przystąpieniem do wypełnienia rubryk należy przygotować odpowiedzi dane w celu uniknięcia przekreśleń i poprawek. W razie braku miejsca w formularzu życiorysu umieszcza się resztę danych na osobnym arkuszu z zaznaczeniem do którego kolejnego punktu uzupełnień odnosi się.
- Oryginalnych dokumentów nie należy dołączać do niniejszego podania, wystarczą uwierzytelnione przez potentę odpisy. Wymagane są w szczególności dokumenty stwierdzające obywatelstwo, poziom wykształcenia, stosunek do służby wojskowej oraz dokumenty z poprzedniej służby.

Ryc. 34. Pierwsza strona podania o pracę złożonego przez Jadwigę Żenczykowską 15 V 1950.

| Z Y C I O R Y S                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
|------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|--|---------------------------|--|-----------------------|-----------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------------------------|------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|----|---------------|--------------|--------------------|-------------|-------------------|----|--|--|--|--|--|----|--|--|--|--|--|----|--|--|--|--|--|----|--|--|--|--|--|
| 1                                        | Data i miejsce urodzenia: <u>3 luty 1906 Aleksandra Kaniowski Z.S.R.R.</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 2                                        | Imiona rodziców i nazwisko rodowe matki: <u>Władysław Karolina Górka</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 3                                        | Pochodzenie społeczne (zawód, stosunki majątkowe rodziców): <u>kolejarski</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 4                                        | Stan cywilny (podkreślić właściwe słowo): kawaler panna żonaty <u>zamężna</u> wdowiec wdowa rozwiedziona separowana                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 5                                        | Narodowość i obywatelstwo: <u>polka polskie</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                   | Czy zmienił narodowość w czasie okupacji: <u>nie</u> |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 6                                        | Jeżeli żonaty lub zamężna – imię małżonka(i), nazwisko rodowe żony i zawód, zatrudnienie drugiego małżonka(i):<br><u>Stanisław</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 7                                        | <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">I m i o n a</th> <th colspan="3">D a t a u r o d z e n i a</th> <th rowspan="2">Pozostają na pełnym czy częściowym utrzymaniu</th> </tr> <tr> <th colspan="2">(przez postępowanie podać nazwisko)</th> <th>dzień</th> <th>miesiąc</th> <th>rok</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td><u>Niktor</u></td> <td><u>16.3.</u></td> <td><u>październik</u></td> <td><u>1930</u></td> <td><u>częściowym</u></td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> |                                   |                                                      |                                                                                                                  | I m i o n a                                   |  | D a t a u r o d z e n i a |  |                       | Pozostają na pełnym czy częściowym utrzymaniu | (przez postępowanie podać nazwisko) |                                                | dzień                                    | miesiąc                                                                                                          | rok                               | 1. | <u>Niktor</u> | <u>16.3.</u> | <u>październik</u> | <u>1930</u> | <u>częściowym</u> | 2. |  |  |  |  |  | 3. |  |  |  |  |  | 4. |  |  |  |  |  | 5. |  |  |  |  |  |
| I m i o n a                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | D a t a u r o d z e n i a         |                                                      |                                                                                                                  | Pozostają na pełnym czy częściowym utrzymaniu |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| (przez postępowanie podać nazwisko)      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | dzień                             | miesiąc                                              | rok                                                                                                              |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 1.                                       | <u>Niktor</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <u>16.3.</u>                      | <u>październik</u>                                   | <u>1930</u>                                                                                                      | <u>częściowym</u>                             |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 2.                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 3.                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 4.                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 5.                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 8                                        | Inne osoby pozostające na pełnym utrzymaniu i stopień ich pokrewieństwa: <u>matka lat 78</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 9                                        | Czy Ob. ma krewnych lub powinowatych w urzędzie (działu zarządu państwowego), w którym Ob. zamierza pracować (podać nazwisko, imię, stanowisko oraz stopień pokrewieństwa): <u>nie</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 10                                       | Według stanu zdrowia: <u>—</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 11                                       | Obecne źródła utrzymania: <u>pensja nauczycielska</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 12                                       | Czy Obywatelstwo przysługuje z mocy prawa (prawa przysięgi) przeprowadzone w organie zatrudnienia – jeżeli tak, to z jakiego tytułu: <u>Kryzysowy Kurs Nauczycielski</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 13                                       | Znajomość języków obcych i stopień znajomości: <u>jęz. francuski, włoski, rosyjski i ukraiński w mowie i piśmie.</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 14                                       | Wykształcenie niższe (szkoła powszechna): <u>Reforma 7 klas</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 15                                       | <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="4">W Y K S Z T A Ł C E N I E Ś R E D N I E</th> </tr> <tr> <th>Rodzaj i nazwa szkoły</th> <th>Miejscowość</th> <th>Ilość ukończonych klas</th> <th>Czy i kiedy został złożony egzamin dojrzałości</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><u>Państw. Seminarium Nauczycielskie</u></td> <td><u>w Radomiu</u></td> <td><u>Pełne sem. Naucz. 5 kursów</u></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                   |                                                      |                                                                                                                  | W Y K S Z T A Ł C E N I E Ś R E D N I E       |  |                           |  | Rodzaj i nazwa szkoły | Miejscowość                                   | Ilość ukończonych klas              | Czy i kiedy został złożony egzamin dojrzałości | <u>Państw. Seminarium Nauczycielskie</u> | <u>w Radomiu</u>                                                                                                 | <u>Pełne sem. Naucz. 5 kursów</u> |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| W Y K S Z T A Ł C E N I E Ś R E D N I E  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| Rodzaj i nazwa szkoły                    | Miejscowość                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ilość ukończonych klas            | Czy i kiedy został złożony egzamin dojrzałości       |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| <u>Państw. Seminarium Nauczycielskie</u> | <u>w Radomiu</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <u>Pełne sem. Naucz. 5 kursów</u> |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| 16                                       | <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="5">W Y K S Z T A Ł C E N I E W Y Z S Z E</th> </tr> <tr> <th>Nazwa wyższej uczelni i miejscowość</th> <th>Rodzaj studiów i ich charakter</th> <th>Tytuł naukowy</th> <th>Data uzyskania dyplomu</th> <th>W razie nieukończenia uczelni – podać przyczynę, w których stopniu, czytemin, datę skreślenia, oraz kwalifikację</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                   |                                                      |                                                                                                                  | W Y K S Z T A Ł C E N I E W Y Z S Z E         |  |                           |  |                       | Nazwa wyższej uczelni i miejscowość           | Rodzaj studiów i ich charakter      | Tytuł naukowy                                  | Data uzyskania dyplomu                   | W razie nieukończenia uczelni – podać przyczynę, w których stopniu, czytemin, datę skreślenia, oraz kwalifikację |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| W Y K S Z T A Ł C E N I E W Y Z S Z E    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
| Nazwa wyższej uczelni i miejscowość      | Rodzaj studiów i ich charakter                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Tytuł naukowy                     | Data uzyskania dyplomu                               | W razie nieukończenia uczelni – podać przyczynę, w których stopniu, czytemin, datę skreślenia, oraz kwalifikację |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |
|                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                   |                                                      |                                                                                                                  |                                               |  |                           |  |                       |                                               |                                     |                                                |                                          |                                                                                                                  |                                   |    |               |              |                    |             |                   |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |    |  |  |  |  |  |

Ryc. 35. Druga strona podania o pracę złożonego przez Jadwigę Żenczykowską 15 V 1950, odzwierciedlająca jej życiorys i wykształcenie.

| Kursy i specjalne studia nie uwzględnione w rubryce poprzedniej |                                                                                                    |                                   |                                                |                                                                         |                   |
|-----------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|-------------------|
|                                                                 | Nazwa zakładu nauk., wstępu lub instytucji, przy którym zorganizowano studium wzgl. kurs           | Oznaczenie kursu wzgl. studium    | Czasokres kursu lub studium                    | W wypadku egzaminów końcowych — podać wyniki wzgl. nazwę i datę dyplomu |                   |
| 17                                                              | Wyższy Kurs Nauk Społecznych w Toruniu                                                             |                                   |                                                |                                                                         |                   |
| 18                                                              | Uzdolnienie i umiejętności fachowe: prace inżynierskie-techniczne, jaz. polski i rosyjski, rysunki |                                   |                                                |                                                                         |                   |
| 19                                                              | Służba wojskowa przed mobilizacją w 1939 r. wzgl. przed 1.X.1939 r.                                |                                   |                                                |                                                                         |                   |
|                                                                 | Charakter służby (ochotnicza — obowiązkowa)                                                        | Formacja w chwili jej opuszczenia | Stopień wojskowy w chwili opuszczenia formacji | Czasokres od — do                                                       |                   |
| 20                                                              | Służba wojskowa po mobilizacji w 1939 r. wzgl. po 1.X.1939 r.                                      |                                   |                                                |                                                                         |                   |
|                                                                 | Charakter służby (ochotnicza — obowiązkowa)                                                        | Formacja w chwili jej opuszczenia | Stopień wojskowy w chwili opuszczenia formacji | Czasokres od — do                                                       |                   |
| 21                                                              | Służba wojskowa w kraju w czasie okupacji wzgl. ze granicy                                         |                                   |                                                |                                                                         |                   |
|                                                                 | Charakter służby (konspiracyjna — jawna)                                                           | Formacja                          | Stopień wojskowy w chwili opuszczenia formacji | Czasokres od — do                                                       |                   |
| 22                                                              | Rany i kontuzje                                                                                    |                                   |                                                |                                                                         |                   |
| 23                                                              | Posiadane odznaczenia (rodzaj i data nadania)                                                      |                                   |                                                |                                                                         |                   |
| 24                                                              | Obecny stosunek do powszechnego obowiązku służby wojskowej                                         |                                   |                                                |                                                                         |                   |
| 25                                                              | Przedsiębiorstwa służby cywilnej lub prace zawodowe (chronologicznie)                              |                                   |                                                |                                                                         |                   |
|                                                                 | Pracodawca (nazwa zakładu, instytucji lub firmy)                                                   | Miejscowość                       | Rodzaj zajęć (służby i stanowisko)             | Uposażenie                                                              | Czasokres od — do |

Ryc. 36. Trzecia strona podania o pracę złożonego przez Jadwigę Żenczykowską 15 V 1950.

| Zatrudnienie lub sposób zarabkowania, miejsce zamieszkania (pobytu i środków utrzymania w czasie okupacji)     |                                                                                                                                                                                                                 |                                           |                                    |                                           |                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------|
|                                                                                                                | Miejscowość                                                                                                                                                                                                     | Pracodawca                                | Rednia zajęcia i stanowisko        | Czasokres od — do                         | Przyczyna zwolnienia    |
| 26                                                                                                             | 1. <i>Satanów</i>                                                                                                                                                                                               | —                                         | <i>kompetycje</i>                  | <i>1.XI.1939 r.</i>                       | <i>misiałka</i>         |
|                                                                                                                | 2.                                                                                                                                                                                                              |                                           | <i>i inne naruszenia</i>           | <i>do 31.VIII.1944 r.</i>                 |                         |
|                                                                                                                | 3.                                                                                                                                                                                                              |                                           |                                    |                                           |                         |
|                                                                                                                | 4.                                                                                                                                                                                                              |                                           |                                    |                                           |                         |
| Zatrudnienie lub sposób zarabkowania, miejsce pobytu i środki utrzymania po uzyskaniu niepodległości i obecnie |                                                                                                                                                                                                                 |                                           |                                    |                                           |                         |
| 27                                                                                                             | <i>Sierpc</i>                                                                                                                                                                                                   | <i>Kuratorium Obr. Sek. Olsztyńskiego</i> | <i>p.o. kier. szkoły w Sierpcu</i> | <i>1.VII.1945</i><br><i>30.VI.1950 r.</i> | <i>Na własną prośbę</i> |
| 28                                                                                                             | Działalność społeczna i polityczna w okresie przedwojennym, zasługująca na wyróżnienie, przed 1.IX. 1939 r., przynależność do partii politycznych i ideowych organizacji: _____                                 |                                           |                                    |                                           |                         |
| 29                                                                                                             | Działalność społeczna i polityczna w okresie okupacji zasługująca na wyróżnienie, porozumienie z pracy podziemnej, nazwa organizacji i t. p. — Doznane represje ze strony okupanta: _____                       |                                           |                                    |                                           |                         |
| 30                                                                                                             | Działalność społeczna i polityczna po odzyskaniu niepodległości i obecnie zasługująca na wyróżnienie (czynna działalność w organizacjach społecznych — jakich? czy należy do partii politycznej — jakie?) _____ |                                           |                                    |                                           |                         |
| 31                                                                                                             | Kary sądowe i dyscyplinarne (podać rodzaj przestępstwa i wysokość kary oraz nazwę sądu orzekającego lub komisji dyscyplinarnej pierwszej instancji i datę skazania (za zbrodnie lub występki) _____             |                                           |                                    |                                           |                         |
| 32                                                                                                             | Czy toczy się przeciw Obywatelowi dochodzenie karne? _____                                                                                                                                                      |                                           |                                    |                                           |                         |
| 33                                                                                                             | (Urzędy i instytucje, w których patent w ciągu ostatnich 6-ciu miesięcy ubiegał się bezskutecznie o zatrudnienie, nazwa urzędu wzgl. instytucji oraz miejscowość): _____                                        |                                           |                                    |                                           |                         |
| 34                                                                                                             | Miejsce na dodatkowe informacje, nie uwzględnione w powyższych rubrykach (specjalne zamówienia, doznane represje ze strony okupanta w stosunku do patentu i jego najbliższej rodziny i t. p. dane): _____       |                                           |                                    |                                           |                         |
| 35                                                                                                             | Zgoda na powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem: _____<br>(własnoręczny podpis)                                                                                                                    |                                           |                                    |                                           |                         |
|                                                                                                                | dnia _____ 19____ roku                                                                                                                                                                                          |                                           |                                    |                                           |                         |

Druk. Spółdz. „Zegon” Olsztyn, Ł. 1592—23-29 XI.49 — 2000 sat. Ł. 1:1671

Ryc. 37. Czwarta strona podania o pracę złożonego przez Jadwigę Żenczykowską 15 V 1950.



Ryc. 38. Kadra pedagogiczna i pierwsi uczniowie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących.  
Stoją od lewej profesorowie: Jadwiga Żenczykowska, Leon Czerniewski,  
Zofia Śnieżko-Błocka, Krystyna Ambroziak.



Ryc. 39. Kadra pedagogiczna i uczniowie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących.  
Stoją od lewej: Czesław Janik (?), Leon Czerniewski, Krystyna Ambroziak, Jadwiga Żenczykowska,  
Zofia Śnieżko-Błocka.



**Ryc. 40. Zakończenie roku szkolnego 1954/1955 w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących.  
Od lewej: Zofia Śnieżko-Błocka, Leon Czerniewski, NN, NN, Jadwiga Żenczykowska,  
NN, NN, Krystyna Ambroziak.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie



Ryc. 41. Wycieczka członków Związku Nauczycielstwa Polskiego do Pałacu w Wilanowie (11 VII 1954). Pierwsza z lewej: Jadwiga Żenczykowska.



Ryc. 42. Uczniowie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w r. szk. 1955/1956.  
W pierwszym górnym rzędzie stoją na tle drzwi od lewej profesorowie:  
Jadwiga Żenczykowska, Alfred Gruszczyński, Krystyna Ambroziak, Zofia Śnieżko-Błocka.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie



Ryc. 43. Egzamin maturalny w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących r. szk. 1955/1956. Siedzą od lewej profesorowie: Krystyna Ambroziak, Leon Czerniewski, Zofia Śnieżko-Błocka, Jadwiga Żenczykowska, Alfred Gruszczyński.



**Ryc. 44. Uczniowie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących przed maturą w r. szk. 1956/1957.  
W pierwszym górnym rzędzie stoją profesorowie: Jadwiga Żenczykowska, Leon Czerniewski,  
Zofia Śnieżko-Błocka, Krystyna Ambroziak, Alfred Gruszczyński.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie



**Ryc. 45. Uczniowie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących przed maturą w r. szk. 1957/1958.  
Siedzą od lewej profesorowie: Krystyna Ambroziak, Jadwiga Żencykowska,  
Zofia Śnieżko-Błocka, Alfred Gruszczyński, Leon Czerniewski.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie



Ryc. 46. Pisemna matura w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w r. szk. 1956/1957. Siedzą od lewej profesorowie: Jadwiga Żenczykowska, Leon Czerniewski, Zofia Śnieżko-Błocka, Krystyna Ambroziak, Alfred Gruszczyński.



Ryc. 47. Pisemna matura w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w r. szk. 1957/1958.  
Siedzą od lewej profesorowie: NN, Jadwiga Żenczykowska, Zofia Śnieżko-Błocka,  
Alfred Gruszczyński, Krystyna Ambroziak.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie



**Ryc. 48. Uczniowie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących.  
Siedzą od lewej profesorowie: Roman Kasprowicz, Jadwiga Żenczykowska, Albin Budzyński,  
Zofia Śnieżko-Błocka, Leon Czerniewski, NN, Władysław Sondej.**



**Ryc. 49. Studniówka w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w r. szk. 1959/1960.**

**Pośrodku fotografii: Leon Czerniewski, za nim po lewej stronie – Roman Kasprowicz.**

**W trzecim rzędzie od dołu od prawej: Telesfor Kocięcki, Jadwiga Żencykowska,  
Adolf Gałuszka, Władysław Sondej.**

**W drugim rzędzie od dołu siedzą: trzecia od lewej – Zofia Śnieżko-Błocka,  
trzeci od prawej – Mieczysław Matelski.**

**Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie**



**Ryc. 50 i 51. Przygotowywanie sali do matury w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w r. szk. 1959/1960. Stoją od lewej: sekretarka szkoły, Zofia Śnieżko-Błocka, Mieczysław Matelski. Ławkę przykrywa Jadwiga Żenczykowska. Podłogę zamiata woźna Lazarus.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Źródło: Archiwum prywatne Jarosława Jurczenki



Ryc. 52. Komisja maturalna w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w r. szk. 1959/1960.  
Od lewej profesorowie: Jadwiga Żenczykowska, Zofia Śnieżko-Błocka, Władysław Sondej.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

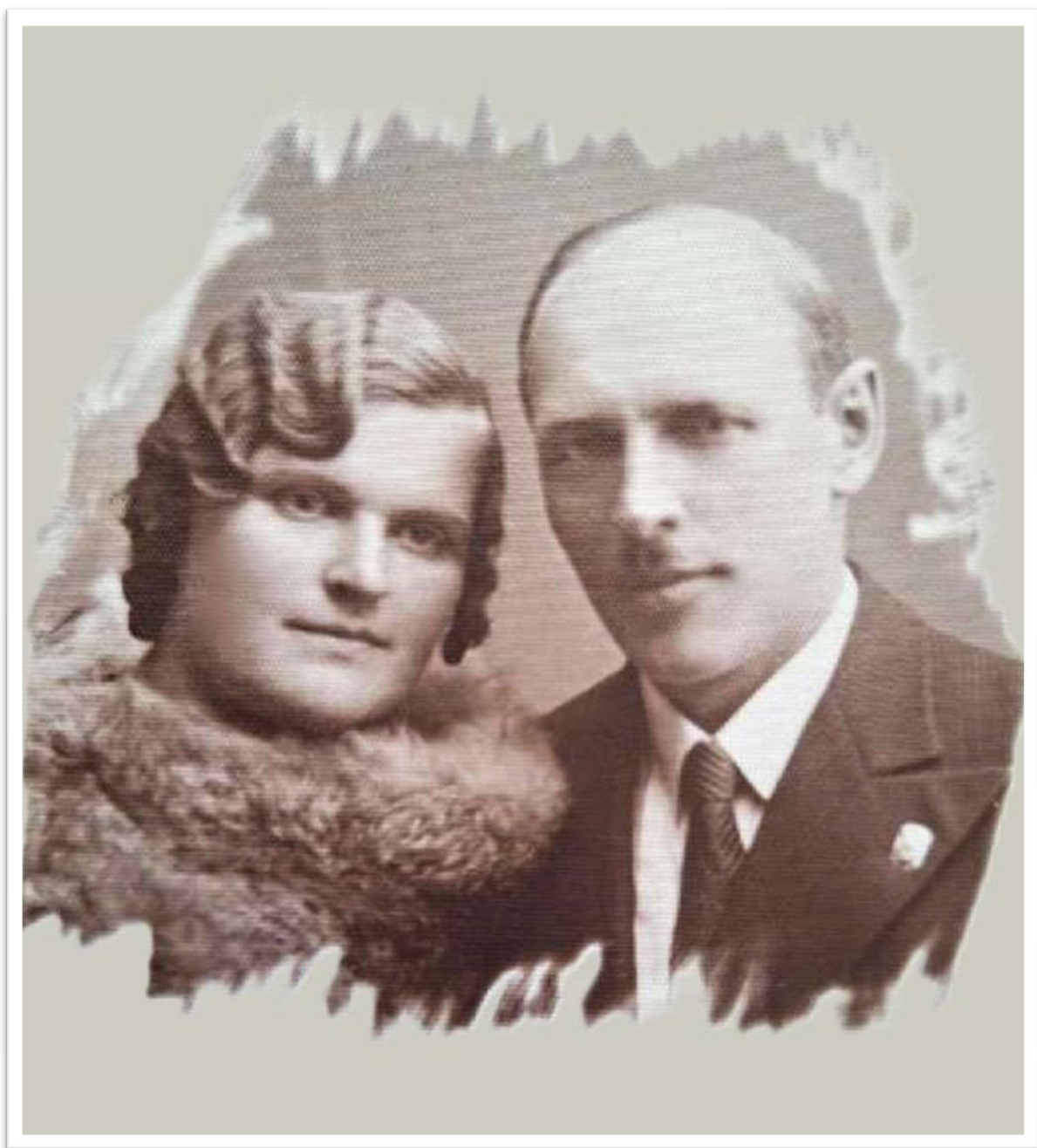
## PRYWATNIE



Ryc. 53. Na schodach przed plebanią w Wolanowie. Od lewej: Włodzimierz Górewicz, Wanda Górewicz (z d. Śnieżko-Błocka), Stanisław Żenczykowski, Jadwiga Śnieżko-Błocka, Karolina Gorska, Jadwiga Oleszkiewicz (koleżanka Jadwigi Śnieżko-Błockiej), ks. Stanisław Gorski, pies Weruś (wakacje, 1925).



**Ryc. 54. Plebania kościoła parafialnego w Skarżysku Kościelnym. Tutaj od 1922 roku mieszkała Karolina Śnieżko-Błocka z rodziną, a 26 VIII 1928 odbyło się wesele Jadwigi i Stanisława Żencykowskich.**



Ryc. 55. Zdjęcie ślubne Jadwigi i Stanisława Żencykowskich (Skarżysko Kościelne, 1928).



Ryc. 56. Historyczny wygląd domu przy ul. M. Konopnickiej 64 w Szczytnie, w którym zamieszkali Państwo Żenczykowscy z rodziną (1945).



**Ryc. 57. Widok współczesny na poniemiecką willę przy ul. Marii Konopnickiej 64 w Szczytnie, w której Jadwiga Żenczykowska mieszkała z rodziną w latach 1945–1992 (2024).**

Autor fotografii: Grzegorz Ojcewicz



Ryc. 58. Podczas zjazdu rodzinnego w Szczytynie (1951 lub 1952).  
W pierwszym rzędzie od lewej: Wiktor Śnieżko-Błocki, Karolina Śnieżko-Błocka,  
Stanisław Żenczykowski, Jadwiga Żenczykowska.  
Stoją od lewej: Zofia Śnieżko-Błocka, NN, Lucyna Górewicz, Jerzy Górewicz,  
Barbara Żenczykowska, Wiktor Żenczykowski, Piotr Jurczenko,  
Wanda Jurczenko z d. Żenczykowska.



Ryc. 59. W rodzinnym gronie na posesji przy ulicy M. Konopnickiej 64.  
 Od lewej: Stanisław Żenczykowski, Zofia Śnieżko-Błocka, Janina Gubrynowicz (1902-1973;  
 z d. Śnieżko-Błocka; profesor Politechniki Warszawskiej, specjalistka w zakresie  
 materiałoznawstwa i pierwsza kobieta w Polsce, która ukończyła Instytut Mechanizacji  
 i Lotnictwa; więźniarka obozu koncentracyjnego w Ravensbrück; opiekowała się  
 Wandą Żenczykowską podczas jej studiów na UW; pochowana w grobowcu  
 rodzinnym w Szczytnie), Jadwiga Żenczykowska, wyżej siedzi Wiktor Śnieżko-Błocki.  
 Rodzinie towarzyszą ukochane psy: Patryk i Kropka.

Z historii amatorskich zespołów teatralnych w Szczytnie  
reżyserowanych przez J.Żenczykowską

1945r. listopad

"Garść wspomnień" J.Żenczykowska

brali udział: Zofia Lewicka, Jerzy Duchński,  
Jan Lebensztejn, Wiktor i Wanda Żenczykowscy, Danuta  
Nizińska, Barbara Stefańska i inni .....

1945/46 Szopka z dziećmi Szk.Podst. Nr. 2

1946r.

"Śluby panieńskie" a.Wredro

Zespół Główna Pedagogicznego Szk.Podst.Nr.2  
brali udział: J.Kulaszyńska, Majkowska-Manicka  
Milinkiewicz, A.Gozdański, Manicki, A.Ciunkiewicz  
P.Jamka, oraz insp.St.Weroszek, sufler A.Budzyń  
ska, charakterystyka i dekoracja S.Żenczykowska

1955-1956

"Cienie pana dyrektora" Skowroński i Słotwiński

brali udział: B.Osinowski, M.Rudski, M.Cisowski  
S.i J.Żenczykowscy, W.Jurczenko, Edyta i Jerzy  
Erwinowie, A.Drozdowicz, i inni.....  
A.Ciunkiewicz

1958r.

"Wisnek" Stęślickiej

zespół złożony z nauczycieli różnych szkół  
brali udział: Skarżyński Konstanty z żoną,  
Edytą Erwin, Z.Rak, K. Miller, A.Wolan-Ruszkow  
-ska, M.Drozdowicz, W.Onuszkiewicz, T.Trybulak  
Rudnicki i inni.....

W tym samym okresie z zespołami młodzieży ze Szkoły Zawodowej  
wystawione zostały następujące sztuki i widowiska

"Chory z urojenia "

"Jan i Katia" Prutkowskiego

"Noc wigilijna " Gogola

"Dwie bułki z szynką" Prusickiej

"Wuj i Ameryki "

"Proszę przyjść jutro" Dychawicznego /komedia/

"Element i panna " Jurgielewiczowej

"Stara baśń"/inscenizacja własna/ J.Kraczkowskiego

"Opowieść o Balladynie" M.Golebskiej, wyjazd w teren z p.Kokorynem z  
Domu Kultury

"Miłość w opałach" Tatary -Skockiej

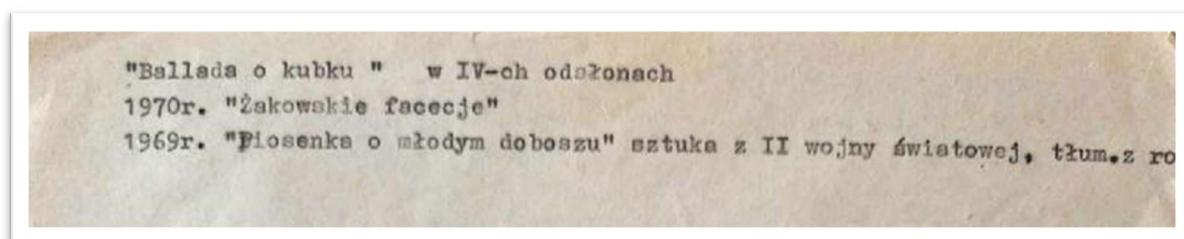
"Uwodziciele" /komedia/

"List Tatiany " Dychawicznego i skecz "Gastronomiczne aniołki"

"Hrabina z Garwolina" /komedia Barwińskiej/

1968 r. sztuka "Sztorc"

Ryc. 60a. Z historii amatorskich zespołów teatralnych w Szczytnie  
reżyserowanych przez Jadwigę Żenczykowską w latach 1945-1968.



Ryc. 60b. Z historii amatorskich zespołów teatralnych w Szczytnie  
reżyserowanych przez Jadwigę Żenczykowską w latach 1969-1970.



Ryc. 61. Bronisława Jałoszyńska i Jerzy Erwin w scenie ze sztuki *Imieniny pana dyrektora*  
w reżyserii Jadwigi Żenczykowskiej (1955).



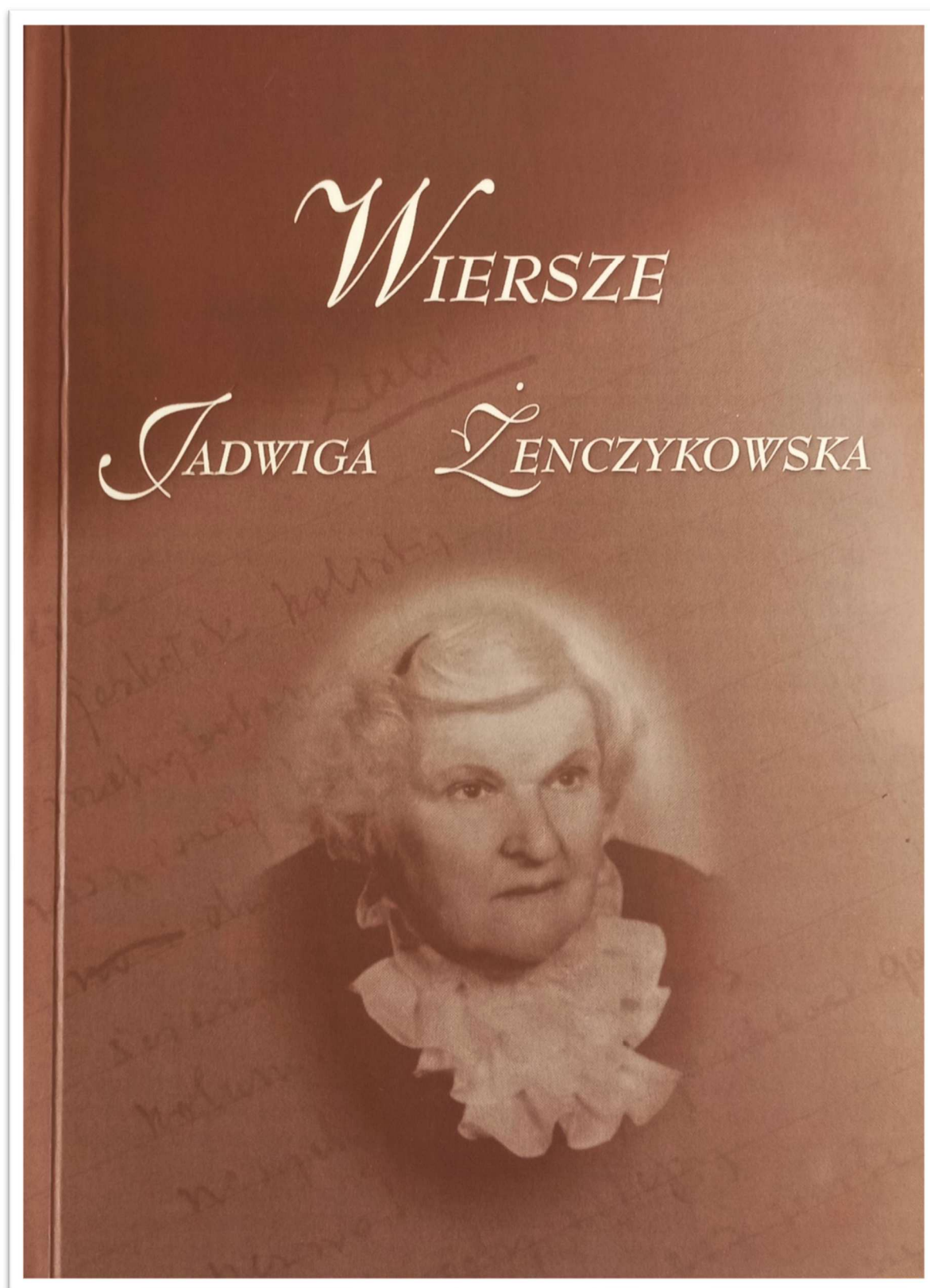
Ryc. 62. Inscenizacja przygotowana przez Jadwigę Żencykowską.  
Grają (od lewej): Edyta Dorka, Jerzy Erwin, Wanda Jurczenko (1955).



Ryc. 63. Jadwiga i Stanisław Żenczykowsky w oknie domu przy ul. M. Konopnickiej 64 w Szczycinie (lata 70. XX w.).

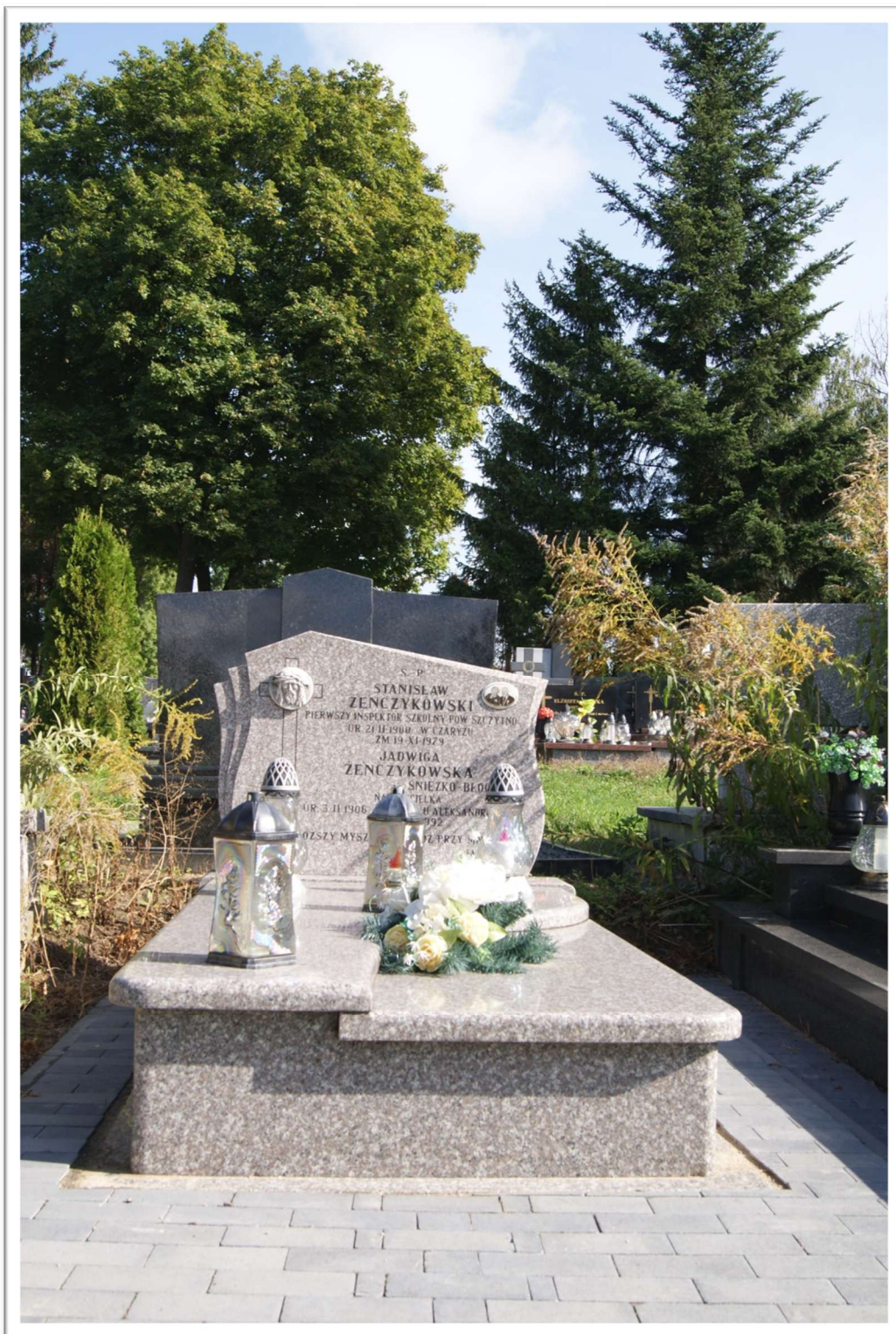


Ryc. 64. Jadwiga i Stanisław Żencykowsky – jubileusz Złotych Godów (1978).



Ryc. 65. Pierwsza strona okładki tomiku poetyckiego Jadwigi Żenczykowskiej *Wiersze* (Szczytno, 2002).

## MIEJSCE SPOCZYNKU



Ryc. 66. Mogiła Jadwigi i Stanisława Żenczykowskich na szczycieńskim cmentarzu komunalnym (2024).

Autor fotografii: Grzegorz Ojcewicz



Ryc. 67. Nagrobna płyta informacyjna na grobie Jadwigi i Stanisława Żenczykowskich. Na tablicy inskrypcyjnej jest błąd w dacie śmierci Jadwigi Żenczykowskiej: 16 XI zamiast 16 II (2024).

Autor fotografii: Grzegorz Ojcewicz



Ryc. 68. Fotografia Jadwigi i Stanisława Żenczykowskich na płycie inskrypcyjnej (2024).

Autor fotografii: Grzegorz Ojcewicz

*Tekst autoryzował Jarosław Jurczenko  
Biogram napisał i całość opracował dr hab. Grzegorz Ojcewicz*